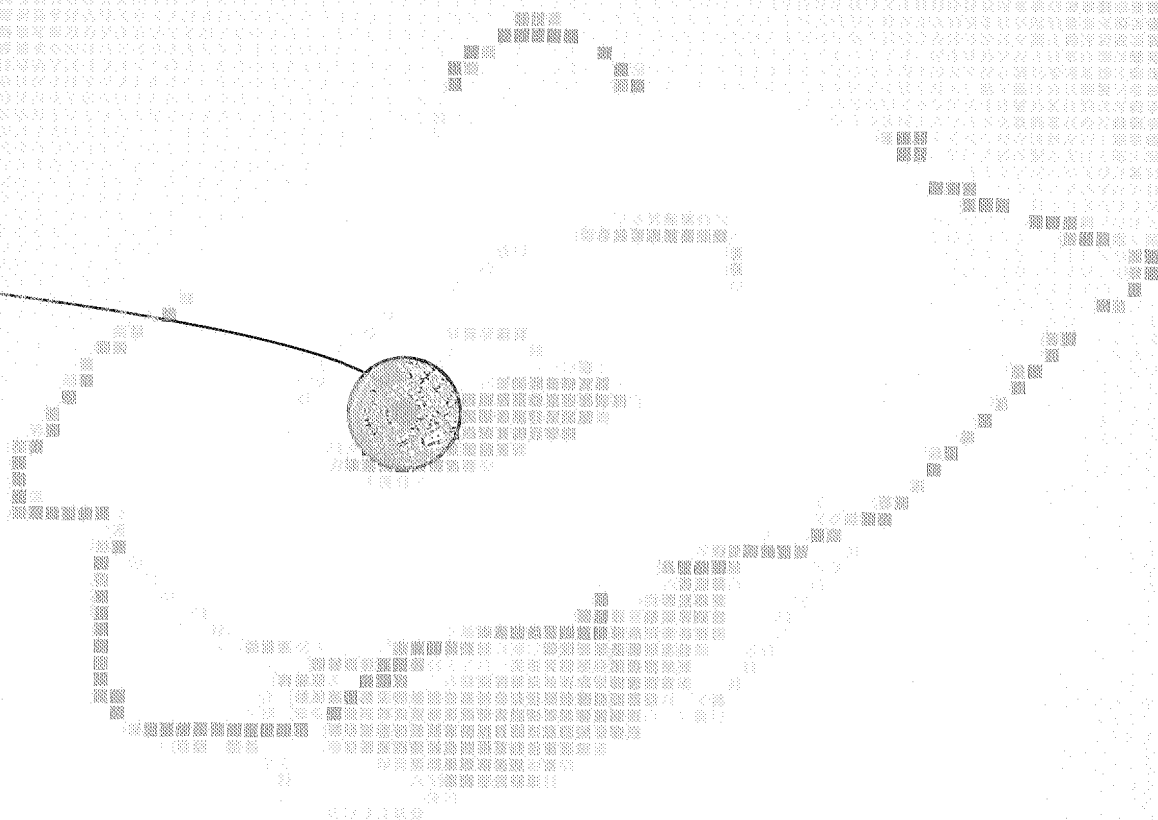

Artikel 12-rapport Nieuwkoop 2005

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES
INSPECTIE FINANCIËN LOKALE EN PROVINCIALE OVERHEDEN

Rapport naar aanleiding van het verzoek van de gemeente Nieuwkoop voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds over het begrotingsjaar 2005

Den Haag, 29 november 2005

	Blz.
Inhoudsopgave	
Samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 De aanvraag	9
1.2 Kerngegevens	9
1.3 IFLO-rapport 2004	10
1.4 Verweerschrift gemeente	11
1.5 Advies provincie Zuid-Holland	11
1.6 Advies Raad voor de financiële verhoudingen	12
1.7 Beslissing beheerders van het gemeentefonds	12
1.8 Verslag 2005 provincie Zuid-Holland	13
1.9 De aanpak	13
2 Algemene en bijzondere voorschriften	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Algemene voorschriften	15
2.3 Bijzondere voorschriften	16
2.4 Conclusie	17
3 Financiële resultaten	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Uitkomsten jaarrekeningen 2000 tot en met 2004	19
3.3 Accountantsrapport over de jaarrekening 2004	21
3.4 De paragrafen	22
3.5 Activabeleid	24
3.6 Conclusie	24
4 Reserves en voorzieningen	27
4.1 Algemeen	27
4.2 Nota herijking reserves en voorzieningen	27
4.3 Vrij aanwendbare reserves en voorzieningen	30
4.4 Conclusie	31

5	Eigen inkomsten	33
	5.1 Inleiding	33
	5.2 Belastingpakket 2005	33
	5.3 Overige heffingen	35
	5.4 Belastingdruk	37
	5.5 Conclusie	38
6	Het begrotingstekort	39
	6.1 Inleiding	39
	6.2 De saneringsbegroting	39
	6.3 Berekening (meerjarig) relevant tekort	40
	6.4 Conclusie	48
7	Conclusie en advies	49
Bijlagen		
1	Rapport over het grondbedrijf	51
2	Beoordeling van de reserves en voorzieningen	61
3	In de saneringsbegroting 2005 – 2009 opgenomen voorstellen	71

Samenvatting

De gemeente Nieuwkoop heeft voor het jaar 2005 voor het tweede achtereenvolgende jaar een beroep gedaan op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. De begroting 2005 sluit met een tekort van € 5.667.702,-.

Aan de vereisten tot toelating tot artikel 12 wordt voldaan. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort.

In dit tweede artikel 12-jaar besteed ik aandacht aan de jaarrekening 2004, de herijking van de reserves en voorzieningen, het (achterstallig) onderhoud van de wegen en waterwegen en de saneringsbegroting. Ik ga ook in op het door een externe deskundige opgesteld rapport over het grondbedrijf.

Omdat de raden van de gemeenten Liemeer, Nieuwkoop en Ter Aar op 31 januari 2005 allemaal een besluit tot gemeentelijke herindeling hebben genomen, besteed ik in dit tweede artikel 12-rapport ook aandacht aan de zogenaamde "schone oplevering".

De jaarrekening 2004 van Nieuwkoop vertoont een tekort van € 666.084,-. De toename van dit tekort ten opzichte van een globaal sluitend resultaat, dat op basis van het artikel 12-rapport 2004 mocht worden verwacht, wordt vooral veroorzaakt door de gevolgen van de invoering van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), waarmee in het artikel 12-rapport 2004 nog geen rekening was gehouden. Het gaat hier om aanpassingen van de activa, afschrijvingen en voorzieningen. Zouden deze effecten niet zijn opgetreden, dan zou sprake geweest zijn van een overschot van € 442.775,-. Ik concludeer dan ook dat de gemeente de haar opgelegde eigen inspanning tot terugdringing van het begrotingstekort van € 500.000,- heeft waargemaakt.

De in het jaarverslag 2004 opgenomen zeven (door het BBV verplicht voorgeschreven) paragrafen voldoen (net) aan de eisen van het BBV. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen voldoet al wel aan bijna alle eisen en is van een goede kwaliteit. Uit de programmabegroting 2005 blijkt dat de kwaliteit van de paragrafen, een enkele uitzondering daargelaten, fors is toegenomen.

Om te voorkomen dat de nieuw te vormen gemeente geen tijdig inzicht heeft in de uit de beheerplannen van de diverse kapitaalgoederen voortvloeiende lasten, adviseer ik Nieuwkoop, samen met Liemeer en Ter Aar, op zo kort mogelijke termijn nieuwe beheerplannen, inclusief de financiële consequenties voor de begroting van diverse ambitieniveaus, op te (laten) stellen voor het gehele gebied van de nieuw te vormen gemeente. Op basis daarvan kan de nieuwe gemeenteraad dan verantwoorde keuzen maken.

Mijn analyse van de nota herijking reserves en voorzieningen leidt tot de conclusie dat, rekening houdend met het effect van de jaarrekening 2004, de algemene reserve uitkomt op € 886.033,-. Dit betekent dat het niet mogelijk is, zoals de gemeente in haar eind vorig jaar vastgestelde saneringsbegroting 2005 – 2009 heeft gedaan, een bedrag van € 986.614,- daaraan te onttrekken ter (gedeeltelijke) dekking van het tekort 2005. In die met ingang van 2007 sluitende saneringsbegroting zijn naar mijn stellige oordeel nog twee niet reële bezuinigingen opgenomen, namelijk de verlaging van het rentepercentage reserves en voorzieningen naar 2,5 en de besparing in 2006 bij de verlaging van het aantal wethouders. Deze zaken heb ik gecorrigeerd bij de bepaling van het relevante (meerjarige) tekort.

Ook een aantal andere zaken, zoals het wegwerken van het achterstallig onderhoud van de wegen en waterwegen, het doorschuiven van beleid naar 2006 en het vervallen van beleid, leidt tot correcties. Naar mijn oordeel komen de relevante tekorten 2005 en 2006, rekening houdend met een inbreng uit de vrij aanwendbare reserves, dan uit op € 1.748.913,- en € 2.240.301,-.

Gelet op de door de gemeente geleverde inspanningen tot het terugdringen van de meerjarige tekorten en het opstellen van een al in het jaar 2007 sluitende meerjarenraming, stel ik voor aan Nieuwkoop aanvullende uitkeringen voor de jaren 2005 en 2006 te verlenen van afgerond € 1.748.900,- respectievelijk € 2.240.300,-. Hiermee wordt de gemeente schoon opgeleverd aan de nieuwe gemeente en is er vanaf 2007 sprake van een structureel sluitende begroting.

Voorts stel ik voor aan de aanvullende uitkeringen het bijzondere voorschrift te koppelen dat de gemeente de verstrekte aanvullende uitkeringen enkel mag aanwenden voor de doelen waarvoor de gelden per saldo zijn verstrekt, namelijk het wegwerken van het achterstallig onderhoud van de (water)wegen.

Om de voortgang van de door de gemeente ingezette saneringen en de besteding van de aanvullende uitkeringen nauwgezet te volgen, stel ik tevens voor het reguliere tripartiete overleg vooralsnog in stand te houden. In dit overleg moeten in ieder geval de stukken met financiële consequenties aan de orde (blijven) komen. Naarmate het saneringsproces vordert, kan de frequentie van dat tripartiete overleg worden afgebouwd.

1 Inleiding

1.1 De aanvraag

De gemeente Nieuwkoop heeft bij brief van 29 november 2004 voor het jaar 2005 voor het tweede achtereenvolgende jaar een beroep gedaan op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (hierna te noemen Fvw). De begroting 2005 sluit met een tekort van € 5.667.702,-.

In het artikel 12-rapport over het jaar 2004 heb ik geconstateerd dat de gemeente Nieuwkoop voldeed aan de toelatingseis van het hebben van een aanmerkelijk én structureel tekort. In dit tweede rapport besteed ik daar dan ook geen aandacht meer aan.

1.2 Kerngegevens

De navolgende kerngegevens zijn ontleend aan de begroting 2005 van de gemeente Nieuwkoop en de gegevens van de algemene uitkering van de betaalmaand januari (beiden ramingen per 1 januari 2005).

Sociale structuur

Aantal inwoners	:	11.092
- wv < 17 jaar	:	2.948
- wv > 64 jaar	:	1.313
Aantal bijstandsgerechtigden	:	69
Aantal huishoudens met een laag inkomen	:	850
Aantal uitkeringsontvangers	:	501
Aantal minderheden	:	300

Fysieke structuur

Aantal kernen	:	6
Aantal woonruimten	:	4.305
Gemiddelde woningbezetting	:	2,58
Oppervlakte gemeente in hectaren	:	3.850
- wv land	:	2.989
Bevolkingsdichtheid per km ² land	:	371
Oppervlakte van de wegen in m ²	:	446.955
- wv binnen de bebouwde kom	:	381.211
Oppervlakte openbaar groen in hectaren	:	60

1.3 IFLO-rapport 2004

De gemeente Nieuwkoop heeft voor het jaar 2004 voor het eerst een beroep gedaan op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds ex artikel 12 van de Fwv. De gemeenteraad is van oordeel dat, vooral door de uitgestrektheid van de gemeente, de algemene middelen aanmerkelijk en structureel tekortschieten om in de noodzakelijke behoeften te voorzien. De begroting 2004 sluit met een tekort van € 4.070.703,-. Een (interne) doorlichting van de financiële positie in 2002 leidde er toe dat ook al de begroting 2003 (voor het eerst) een tekort vertoonde. Hoewel de gemeente overwoog voor dat jaar al een artikel 12-uitkering aan te vragen, is in overleg met de provincie en de IFLO er voor gekozen een zogenaamd schouwjaar in te gaan teneinde de (meerjarige) financiële positie nader te onderzoeken. De resultaten daarvan hebben uiteindelijk (mede) geleid tot de artikel 12-aanvraag voor het jaar 2004.

Omdat een aantal zaken, zoals de rapporten over het (achterstallig) onderhoud van de wegen en het baggeren, de saneringsbegroting, de herijking van de reserves en voorzieningen, het grondbeleid, het activabeleid en de nieuwe staat van activa, tegen het eind van 2004 zijn vastgesteld, was het niet meer mogelijk hiermee in het rapport 2004 rekening te houden. Deze zaken zijn dan ook grotendeels niet betrokken bij de bepaling van het relevante tekort 2004. Dit tekort komt uit op een bedrag van € 1.045.146,-.

In het op 30 november 2004 verschenen artikel 12-rapport heb ik voorgesteld de gemeente Nieuwkoop voor het jaar 2004 een aanvullende uitkering te verlenen van afgerond € 545.000,-. Daarbij heb ik, omdat naar mijn oordeel het door de gemeente gevoerde beleid heeft bijgedragen aan de huidige financiële problemen, rekening gehouden met een eigen inspanning van de gemeente van € 500.000,-. Omdat de gemeente, mede naar aanleiding van de begrotingsscan 2003, al een in 2007 sluitende saneringsbegroting 2005 - 2009 had opgesteld, is het niet (meer) nodig geweest aan de te verlenen aanvullende uitkering een dergelijk bijzonder voorschrift te koppelen.

In het artikel 12-rapport 2004 heb ik ook aandacht besteed aan de (voorgenomen) herindeling per vermoedelijk 1 januari 2007 tussen Liemeer, Nieuwkoop en Ter Aar. Daarbij heb ik onder ander gesteld dat indien tot herindeling wordt besloten ik in het tweede artikel 12-rapport (in casu het onderhavige rapport) aandacht besteed aan een zogenaamde "schone oplevering".

1.4 Verweerschrift gemeente

Bij brief van 31 januari 2005 heeft de gemeenteraad van Nieuwkoop op het artikel 12-rapport 2004 gereageerd. Daaruit blijkt dat de raad van Nieuwkoop, mede gezien het in het verleden gevoerde terughoudende financieel beleid, de forse inspanningen die de gemeente zich al getroost heeft (een tarief bij de onroerende-zaakbelastingen (OZB) dat bijna 10% boven de artikel 12-norm ligt en een saneringsbegroting die twee jaar eerder dan geëist sluitend is), niet kan instemmen met de door de inspecteur voorgestelde eigen inspanning van € 500.000,-. Ook kan niet worden ingestemd met het door de inspecteur niet betrekken bij de berekening van het relevante tekort van de externe kosten ter voorbereiding van de herindeling van € 148.312,-. Omdat de gemeente van mening is dat de gemaakte kosten niet zijn gemaakt voor de voorbereiding en implementatie van de nieuwe organisatie, maar uitsluitend in het kader van de bestuurlijke voorbereiding van de besluitvorming van de herindeling.

Daarnaast is de raad van Nieuwkoop van oordeel dat van een relevante weerstandscapaciteit in Nieuwkoop om effectief toekomstige risico's te kunnen opvangen niet langer sprake is.

1.5 Advies provincie Zuid-Holland

Bij brief van 15 februari 2005 adviseren Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland over het artikel 12-rapport 2004. Met de in hoofdstuk 1.8 van het artikel 12-rapport beschreven aanpak kan GS van Zuid-Holland instemmen. Daarbij is vooral van belang dat in het artikel 12-rapport 2005 aandacht zal worden besteed aan het achterstallig onderhoud van de wegen en het baggeren. Met het voorgestelde bedrag van de aanvullende steun van € 545.000,- kan GS van Zuid-Holland ook instemmen.

In haar advies geeft GS van Zuid-Holland nog aan dat de raden van de gemeenten Liemeer, Nieuwkoop en Ter Aar inmiddels op 31 januari 2005 allemaal een besluit tot gemeentelijke herindeling hebben genomen. Daarom zal in het tweede artikel 12-rapport aandacht moeten worden besteed aan een zogenaamde "schone oplevering".

1.6 Advies Raad voor de financiële verhoudingen

In zijn advies van 2 mei 2005 komt de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) tot het oordeel dat het door de gemeente Nieuwkoop gevoerde beleid heeft bijgedragen aan de huidige financiële problemen van die gemeente. De Rfv acht het daarom gerechtvaardigd dat de gemeente wordt gehouden invulling te geven aan de door haar zelf aanvaarde bezuinigingstaakstelling van € 500.000,-. Bij de beoordeling van de saneringsbegroting dient dan echter wel rekening te worden gehouden met deze bezuinigingstaakstelling. De Rfv is voorts van oordeel dat de kosten die de gemeente heeft gemaakt ten behoeve van de besluitvorming over de gemeentelijke herindeling ad € 148.312,- wel dienen te worden betrokken bij de berekening van het relevante tekort.

Ten aanzien van de voorgenomen gemeentelijke herindeling merkt de Rfv nog op dat een in het artikel 12-rapport 2005 aan de orde zijnde "schone oplevering" alleen nog geen garantie biedt voor een gezonde financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente. Op basis van de beschikbare informatie heeft de Rfv de indruk dat de financiële positie van Liemeer en Ter Aar ook niet zorgeloos is. Rfv adviseert daarom ook de financiële positie van Liemeer en Ter Aar te betrekken bij de beoordeling van de financiële levensvatbaarheid van de nieuwe gemeente. Voorkomen moet worden dat de nieuwe gemeente als gevolg van een valse start alsnog een beroep op artikel 12 moet doen.

1.7 Beslissing beheerders van het gemeentefonds

De beheerders van het gemeentefonds besluiten op basis van het artikel 12-rapport 2004, de reactie van de gemeenteraad en de adviezen van GS van Zuid-Holland en de Rfv aan de gemeente Nieuwkoop voor het jaar 2004 een aanvullende uitkering te verstrekken van € 545.000,-. Uit de toelichting bij dit besluit van 8 juli 2005 blijkt dat, hoewel de gemeente aangeeft er met forse maatregelen in geslaagd te zijn om al met ingang van 2007 weer een structureel sluitende begroting te hebben, de beheerders van het gemeentefonds van een artikel 12-gemeente een eigen inspanning verwachten en het, mede gelet op het door de gemeente gevoerde beleid, passend vinden dat een bedrag van € 500.000,- alvast daarvan onderdeel uitmaakt. Met betrekking tot de gemaakte kosten van € 148.312,- voor de gemeentelijke herindeling, zijn de beheerders van het gemeentefonds van oordeel dat de maatstaf

herindeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds daarvoor is bedoeld.

1.8 Verslag 2005 provincie Zuid-Holland

Het verslag van GS van Zuid-Holland over het jaar 2005 is uitgebracht op 18 februari 2005. Omdat in het verslag over de financiële positie van de gemeente Nieuwkoop over het jaar 2004 aan een aantal zaken al uitvoerig aandacht is besteed, volstaan GS van Zuid-Holland voor het jaar 2005, conform de Handleiding Artikel 12 Fw, met een beknopt verslag. In dit beknopte verslag wordt, naast het uitgeoefende toezicht, ingegaan op de formele voorschriften, waaronder het artikel 12-belastingpakket 2005, de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen tot en met 2003, de begroting 2005 en de voorgenomen herindeling.

In dit artikel 12-rapport wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het provinciale verslag. Omwille van het leesgemak zijn de meest essentiële gegevens, voorzover zij betrekking hebben op onderwerpen in dit artikel 12-rapport, uit het provinciale verslag overgenomen.

1.9 De aanpak

In het artikel 12-rapport 2004 is, naast de oorzaken die tot de financiële positie van de gemeente Nieuwkoop hebben geleid, voornamelijk aandacht besteed aan de berekening van het relevante begrotingstekort 2004. Daarbij is zoals ook al eerder is opgemerkt aan een aantal essentiële zaken (nog) geen aandacht besteed. Het ging dan vooral om het tweede wegenrapport, het (achterstallig) onderhoud van het baggeren, de saneringsbegroting, de herijking van de reserves en voorzieningen, het grondbeleid, het activabeleid en de nieuwe staat van activa. Aan deze zaken besteed ik in dit rapport aandacht.

Tevens ga ik, gelet op de besluiten van de gemeenten Liemeer, Nieuwkoop en Ter Aar van 31 januari 2005 tot een gemeentelijke herindeling, in dit rapport in op de "schone oplevering". Gelet op de beoogde datum van de herindeling (1 januari 2007) en de voorliggende saneringsbegroting zie ik er van af in dit rapport de lasten en baten van de gemeente Nieuwkoop (nogmaals) te vergelijken met de inkomsten uit het gemeentefonds en met de lasten en baten van de referentiegemeenten.

2 Algemene en bijzondere voorschriften

2.1 Inleiding

Om in aanmerking te kunnen komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds moet een gemeente aan een aantal algemene voorschriften voldoen. Bovendien moet de gemeente eventueel voldoen aan een aantal bijzondere voorschriften. Hierna ga ik na of en in hoeverre de gemeente Nieuwkoop aan deze algemene (paragraaf 2.2) en bijzondere (paragraaf 2.3) voorschriften voldoet. Paragraaf 2.4 bevat mijn conclusie op dit onderdeel.

2.2 Algemene voorschriften

De algemene voorschriften betreffen een drietal voorwaarden voor toelating tot de artikel 12-procedure. Deze hebben betrekking op de termijnen, het aanmerkelijk én structureel tekort en het redelijk peil.

Termijnen

In artikel 19 van het Besluit financiële verhouding 2001 (hierna: het Besluit) is bepaald dat een aanvraag voor een aanvullende uitkering moet worden ingediend vóór 1 december van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor zij wordt aangevraagd. Tevens moet de begroting zijn vastgesteld uiterlijk op de datum dat het verzoek om toepassing van artikel 12 wordt gedaan. De jaarrekening (tot en met die van 2003) moet, conform artikel 200 van de Gemeentewet, binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten zijn toegezonden. Voor de rekeningen vanaf 2004 geldt overigens een datum van 15 juli in plaats van 15 september.

Het raadsbesluit betreffende het verzoek om toepassing van artikel 12 van de Fvw voor het jaar 2005 is genomen op 11 november 2004. De begroting voor het jaar 2005 is gelijktijdig vastgesteld. Het op 29 november 2004 gedateerde verzoek is door de beheerders van het gemeentefonds ontvangen op 30 november 2004. De jaarrekening 2003 van de gemeente Nieuwkoop is op 1 juli 2004 door de raad vastgesteld en op 9 juli 2004 door de provincie ontvangen.

Op basis van het vorenstaande kom ik tot de conclusie dat de gemeente Nieuwkoop aan de algemene voorschriften van artikel 12 met betrekking tot de termijnen voor het jaar 2005 heeft voldaan.

Het aanmerkelijk én structureel tekort

In het artikel 12-rapport over het jaar 2004 heb ik geconcludeerd dat bij de gemeente Nieuwkoop sprake is van een aanmerkelijk én structureel tekort.

Het redelijk peil

Om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Fwv moeten de eigen inkomsten van de gemeente tenminste op het redelijk peil liggen. Dit redelijk peil wordt jaarlijks door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meicirculaire medegedeeld. Voor 2005 geldt dat zowel de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten als de rioolrechten lastendekkend moeten zijn. Bij rioolrechten wordt de lastendekkendheid bepaald door de brutolasten te verminderen met zowel het eventuele bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele andere inkomsten uit het cluster riolering. Bij het onderdeel onroerende-zaakbelastingen (OZB) van het redelijk peil geldt een tarief van ten minste € 4,95 per € 2.268,- waarde OZB-capaciteit. Een gemeente hoeft niet per onderdeel aan de norm te voldoen. Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger tarief bij de OZB.

In Nieuwkoop zijn zowel de afvalstoffenheffing als de rioolrechten lastendekkend. Daarnaast hanteert de gemeente een OZB-tarief van gemiddeld € 5,28. De gemeente voldoet derhalve aan het redelijk peil voor 2005. Voor de berekening van het redelijk peil verwijs ik naar paragraaf 5.2, waarin ik ook aandacht besteed aan de overige heffingen en aan de belastingdruk.

2.3 Bijzondere voorschriften

Eventuele aan de aanvullende uitkering verbonden bijzondere voorschriften gelden, zoals uit de Handleiding Artikel 12 Fwv blijkt, voor de tijd dat een gemeente is aangewezen op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Bijzondere voorschriften gelden voor de duur dat een gemeente is aangewezen op aanvullende steun uit het gemeentefonds. Daarna is de gemeente weer vrij. Mocht de gemeente echter weer terugkeren in artikel 12, dan zijn de bijzondere voorschriften

weer van kracht. Omdat de gemeente Nieuwkoop al een saneringsbegroting had opgesteld, zijn aan de aanvullende uitkering voor het jaar 2004 geen bijzondere voorschriften verbonden door de beheerders van het gemeentefonds.

2.4 Conclusie

Op basis van het vorenstaande constateer ik dat de aanvraag tijdig is ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket boven het niveau van het redelijk peil liggen en er sprake is van een aanmerkelijk én structureel tekort. Ik kom dan ook tot de conclusie dat Nieuwkoop ook voor het jaar 2005 voldoet aan de vereisten voor toelating tot artikel 12.

3 Financiële resultaten

3.1 Inleiding

In het artikel 12-rapport 2004 heb ik aandacht besteed aan de jaarrekeningen tot en met 2003. In dit hoofdstuk ga ik in op de jaarrekening 2004. Voor het perspectief plaats ik deze in paragraaf 3.2 in een reeks van jaren voorafgaande aan het jaar van de artikel 12-aanvraag (in casu 2005). Het overzicht wordt gevolgd door een korte toelichting op de jaarrekening 2004. Daarna besteed ik in paragraaf 3.3 aandacht aan het accountantsrapport over de jaarrekening 2004. In paragraaf 3.4 ga ik kort in op de kwaliteit van de paragrafen, zoals opgenomen in het jaarverslag 2004 en de programmabegroting 2005. Voorts besteed ik in paragraaf 3.5 ook nog aandacht aan het activabeleid. Het hoofdstuk wordt in paragraaf 3.6 afgesloten met mijn conclusie op dit onderdeel.

3.2 Uitkomsten jaarrekeningen 2000 tot en met 2004

In het vorige artikel 12-rapport heb ik de ontwikkeling van de saldi van de begroting en de jaarrekening over de jaren 1999 tot en met 2003 gepresenteerd en toegelicht. In de tabel op de volgende bladzijde geef ik die ontwikkeling exclusief het jaar 1999 en inclusief het jaar 2004 weer.

Tabel: Ontwikkeling saldi begroting en jaarrekening 2000-2004 in euro's (- = tekort)

	2000	2001	2002	2003	2004
Begroting	442.435	46.301	97.766	-2.274.236	-4.070.703
Verschil begroting-rekening	-302.527	-597.281	-19.476	2.499.955	3.404.619
Jaarrekening	139.908	-550.980	78.290	225.719	-666.084
Verwerkte stortingen in/ onttrekkingen aan reserves	4.228.784	5.166.526	158.125	472.470	-715.576
Buitengewone baten en lasten ¹	-3.871.493	-1.622.550		705.000	246.204
Saldo gewone bedrijfsvoering	497.199	2.992.996	236.415	1.403.189	-1.135.456
Bijzondere baten en lasten ²		-3.071.325			454.231
Gezuiverd resultaat uit normale baten en lasten	497.199	-78.329	236.415	1.403.189	-681.225

In vorenstaande tabel zijn de begroting- en rekeningsaldi opgenomen zoals die zijn vastgesteld bij de begroting en de jaarrekening van de betreffende jaren. Vervolgens zijn correcties opgenomen wegens de stortingen in en onttrekkingen aan reserves en correcties voor buitengewone baten en lasten. Verwerking daarvan resulteert in het saldo van de gewone bedrijfsvoering. Indien vervolgens nog rekening wordt gehouden met bijzondere baten en lasten (in 2001 zijn dit uitnamen uit het grondbedrijf en in 2004 vooral aanpassingen aan het BBV) dan resulteert dit in het gezuiverd resultaat uit normale baten en lasten. In de toelichting op de jaarrekening van de overige jaren is geen informatie over bijzondere baten en lasten aangetroffen.

Op basis van het artikel 12-rapport 2004 mocht verwacht worden dat het jaarresultaat globaal sluitend zou zijn. Dat het gezuiverde resultaat uit normale baten en lasten uiteindelijk uitgekomen is op een tekort van € 681.225,-, komt vooral door de gevolgen van de invoering van het BBV, waarmee in het artikel 12-rapport 2004 nog geen rekening was gehouden. Het gaat hierbij om een extra bedrag van € 246.000,- voor de afwaardering van immateriële activa, een bedrag van € 636.000,- voor de afschrijving van onderwijsgebouwen en een bedrag van € 242.000,- extra storting in de voorziening wethouderspensioenen. In totaal derhalve een bedrag van € 1.124.000,-. Zouden deze effecten niet zijn opgetreden, dan zou sprake geweest zijn van een overschot

¹ o.a. (brand)schadevergoedingen, extra afschrijving, correcties e.d.

² Het gaat hier om bijzondere, incidentele posten zoals winst grondexploitatie (in 2001) en gevolgen invoering BBV in 2004 (aangepassing activeringen en afschrijvingen). Door deze posten te corrigeren op het door de gemeente berekende resultaat, ontstaat het saldo uit de gewone bedrijfsvoering.

van € 442.775,-. Ik concludeer dan ook dat de gemeente de haar opgelegde eigen inspanning tot terugdringing van het begrotingstekort van € 500.000,- heeft waargemaakt.

Voorts is, op grond van het BBV, ten laste van de algemene reserve een aantal bestemmingsreserves gevormd. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat, maar hierdoor ontstaat wel een nog negatievere algemene reserve. Het negatieve resultaat 2004 van € 666.084,- heb ik betrokken bij de bepaling van de inbreng van de vrij aanwendbare reserves ter terugdringing van het tekort (zie hiervoor paragraaf 4.2).

3.3 Accountantsrapport over de jaarrekening 2004

De accountant heeft voor het jaar 2004 een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot het onderdeel getrouwheid. De accountant is van oordeel dat de jaarrekening van de gemeente Nieuwkoop zowel de baten en de lasten over 2004 als de activa en passiva per 31 december 2004 getrouw weergeeft in overeenstemming met het BBV. Met ingang van 2004 heeft de accountantscontrole, naast de controle op de getrouwheid van de jaarrekening, ook betrekking op de rechtmatigheid van de baten, de lasten en de balansmutaties. De accountant heeft, vanwege het ontbreken van een door de gemeente vastgesteld normenkader, echter geen onderzoek uitgevoerd naar de rechtmatigheid. In zijn rapport van bevindingen, dat dateert van 6 juni 2005, steunt de accountant het idee van het college van B&W om de toezichthouder te verzoeken een "verlicht regime" toe te staan voor de rechtmatigheidscontrole voor de jaren 2005 en 2006. Hij steunt het idee omdat de gemeente zowel aan het fusieproces als aan de artikel 12-procedure veel aandacht zal moeten (blijven) schenken. Het idee van het college en de steun van de accountant waren vermoedelijk gebaseerd op datgene dat in het platform rechtmatigheid was besproken. Daar was men het er over eens geworden dat gemeenten die binnenkort (2006 en 2007) zouden worden heringedeeld ontheffing zouden moeten krijgen van de verplichting een normenkader vast te stellen.

In de circulaire van de minister van BZK van 10 oktober 2005 is ter zake echter opgenomen dat alleen gemeenten die per 1 januari 2006 worden samengevoegd tot een nieuwe gemeente er voor kunnen kiezen om in 2005 de controle te beperken tot een controle op de getrouwheid. De beslissing hierover is overigens aan de gemeenteraden. Het ministerie van BZK zal deze beslissing accepteren en zal de

accountantsorganisaties en de financieel toezichthouders verzoeken dat ook te doen. Deze keuze geldt dus niet voor gemeenten die per 1 januari 2007 worden heringedeeld.

Met betrekking tot de jaarverslaggeving merkt de accountant op dat er voldaan wordt aan de eisen van het BBV en dat er sprake is van een groeiproces ter zake. Voorts merkt de accountant nog op dat de jaarrekening van Nieuwkoop per programma overzichtelijke en goed leesbare analyses bevat van de verschillen ten opzichte van de bijgestelde begroting en dat ook de informatie over de reserves en voorzieningen duidelijk is. Een ander sterk punt is volgens de accountant de overzichtelijke presentatie van de mutaties in de reserves in het kader van de winstbestemming. Dit alles maakt, naar zijn oordeel, de jaarrekening tot een bruikbaar en goed leesbaar onderdeel van de P&C-cyclus van de gemeente.

3.4 De paragrafen

In deze paragraaf ga ik kort in op de kwaliteit van de paragrafen zoals die in het jaarverslag 2004 en in de programmabegroting 2005 zijn opgenomen. Ik besteed daar thans geen uitgebreide aandacht aan, omdat de gemeente naar verwachting per 1 januari 2007 wordt heringedeeld.

In het jaarverslag 2004 van de gemeente zijn de zeven verplicht voorgeschreven paragrafen opgenomen. Met de accountant ben ik van oordeel dat deze paragrafen (net) voldoen aan de eisen van het BBV. Gelet op het feit dat 2004 het eerste jaar van de werking van het BBV is, mag verwacht worden dat in 2005 en volgende jaren een groei in de kwaliteit van deze paragrafen zal worden doorgemaakt. Dat dit bij Nieuwkoop ook daadwerkelijk het geval is, blijkt al uit de programmabegroting 2005.

Was er bij de paragraaf lokale heffingen in 2004 nog geen aandacht voor de lokale lastendruk, in 2005 is dat wel het geval. Tevens wordt er in 2005 veel meer aandacht aan de individuele belastingen besteed en wordt er een relatie met het beleid geschetst.

Ook bij de paragraaf weerstandsvermogen is sprake van een verbetering. In 2004 was er sprake van een beperkte risicoanalyse, in 2005 zijn de risico's per programma uitgebreid geanalyseerd en soms ook gekwantificeerd. Er wordt echter nog geen relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit gelegd.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is ten opzichte van 2004 inhoudelijk niet veranderd. In 2004 was al aan alle beheerplannen aandacht besteed, inclusief het achterstallig onderhoud. Met de accountant ben ik van oordeel dat Nieuwkoop thans een scherp beeld heeft van de onderhoudsbehoefte van de kapitaalgoederen. Dit beeld is scherper dan dat van de meeste andere gemeenten. Omdat geen dan wel een gebrekkig inzicht in het (achterstallig) onderhoud van de kapitaalgoederen bij veel gemeenten, en helaas ook bij Nieuwkoop, (mede) reden was een beroep te doen op artikel 12 en gelet op het financiële beslag dat daarmee is gemoeid op de begroting, ben ik van oordeel dat Nieuwkoop, samen met Liemeer en Ter Aar, op zo kort mogelijke termijn nieuwe beheerplannen, inclusief de financiële consequenties voor de begroting van diverse ambitieniveaus, moet (laten) opstellen voor het gehele gebied van de nieuw te vormen gemeente. Op basis daarvan kan de nieuwe gemeenteraad dan verantwoorde keuzen maken.

In de paragraaf financiering was in 2004 vrij beperkt aandacht besteed aan de in het BBV voorgeschreven zaken. Deze paragraaf vertoont in 2005 de grootste vooruitgang. Aan alle zaken van het BBV ter zake wordt uitgebreid aandacht besteed.

In de paragraaf bedrijfsvoering is in 2004 kort ingegaan op de ICT, het personeel en de facilitaire dienst. In 2005 wordt daarnaast ook ingegaan op de bedrijfsvoeringfilosofie, de financiën (inclusief planning en control) en de huisvesting.

De paragraaf verbonden partijen bevat in 2004 een opsomming van de verbonden partijen naar soort. Bij de individuele verbonden partij is ook aandacht gegeven aan relevante ontwikkelingen. In 2005 is het onderscheid naar soorten niet meer opgenomen en is er helaas geen aandacht gegeven aan relevante ontwikkelingen.

In de paragraaf grondbeleid 2004 is een korte toelichting opgenomen op de grondexploitaties. In 2005 is ten onrechte geen aparte paragraaf grondbeleid opgesteld, maar wordt verwezen naar de gelijktijdig met de programmabegroting vastgesteld nota grondbeleid. Uit die nota blijkt dat de gemeente een actief grondbeleid voert, dat er op is gericht tegen aanvaardbare offers wijzigingen in het grondgebruik te stimuleren en te bevorderen om adequaat in te kunnen spelen op de (veranderde) maatschappelijke behoeften. Zie verder ook bijlage 1, waarin het rapport van de externe deskundige over het grondbedrijf is opgenomen.

3.5 Activabeleid

In zijn vergadering van 11 november 2004 heeft de gemeenteraad de nota activa vastgesteld. De nota activa is een vervolg op de notitie "Afschrijvingen en waarderingen". Het daarin neergelegde beleid moest worden aangepast aan de met ingang van 2004 van toepassing zijnde voorschriften van het nieuwe BBV. De uit deze voorschriften voortvloeiende consequenties, zoals het niet meer mogen activeren van kosten voor bestemmingsplannen, zijn in de nota opgenomen, zodat een juiste en uniforme handelwijze van toepassing is met betrekking tot het al dan niet activeren van investeringen. De gemeente activeert alleen nieuwe investeringen met een economisch nut. Als het nut van een (nieuwe) investering betrekking heeft op meerdere jaren, vindt ook een jaarlijkse storting in een voorziening plaats die is afgestemd op het (meerjarige) beheerplan. Het jaarlijkse onderhoud wordt dan ten laste gebracht van de betreffende voorziening. De gemeente heeft, in navolging van de voorkeur zoals die in het BBV is opgenomen, gekozen voor de lineaire methode bij het afschrijven. Alleen bij investeringen waarbij een directe relatie kan worden gelegd met een opbrengst op basis van tarieven voor de gemeente, wordt de annuïtaire methode gebruikt. De gemeente heeft tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt de afschrijvingstermijnen in de gemeente te uniformeren en aan te passen aan de technische/economische levensduur. De financiële gevolgen die samenhangen met deze uit het BBV voortvloeiende handelwijze hebben in de jaarrekening 2004 geleid tot eenmalige extra afschrijvingslasten (zie paragraaf 3.2). Voor de jaren 2005 en volgende vloeit een nadeel uit deze nota voort van € 1.257,-. Voor deze structurele last is dekking gevonden in de saneringsbegroting.

3.6 Conclusie

De jaarrekening 2004 van Nieuwkoop vertoont een tekort van € 666.084,-. De toename van dit tekort ten opzichte van een globaal sluitend resultaat, dat op basis van het artikel 12-rapport 2004 mocht worden verwacht, wordt vooral veroorzaakt door de gevolgen van de invoering van het BBV, waarmee in het artikel 12-rapport 2004 nog geen rekening was gehouden. Zouden deze effecten niet zijn opgetreden, dan zou sprake geweest zijn van een overschot van € 442.775,-. Ik concludeer dan ook dat de gemeente de haar opgelegde eigen inspanning tot terugdringing van het begrotingstekort van € 500.000,- heeft waargemaakt.

De in het jaarverslag 2004 opgenomen zeven (door het BBV verplicht voorgeschreven) paragrafen voldoen (net) aan de eisen van het BBV. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is van een goede kwaliteit. Uit de programmabegroting 2005 blijkt dat de kwaliteit van de paragrafen, een enkele uitzondering daargelaten, fors is toegenomen.

Om te voorkomen dat de nieuw te vormen gemeente geen tijdig inzicht heeft in de uit de beheerplannen van de diverse kapitaalgoederen voortvloeiende lasten, adviseer ik Nieuwkoop, samen met Liemeer en Ter Aar, op zo kort mogelijke termijn nieuwe beheerplannen, inclusief de financiële consequenties voor de begroting van diverse ambitieniveaus, op te (laten) stellen voor het gehele gebied van de nieuw te vormen gemeente. Op basis daarvan kan de nieuwe gemeenteraad dan verantwoorde keuzen maken.

4 Reserves en voorzieningen

4.1 Algemeen

In het artikel 12-rapport 2004 heb ik nog geen rekening kunnen houden met de door de gemeenteraad van Nieuwkoop vastgestelde nota herijking reserves en voorzieningen. Voor de bepaling van een inbreng uit de reserves ter vermindering van het tekort 2004 ben ik toen uitgegaan van de stand van de reserves volgens de rekening 2003. Thans besteed ik in paragraaf 4.2 aandacht aan de nota herijking reserves en voorzieningen. Daarbij ga ik tevens in op de vraag of, en zo ja in hoeverre, die herijking nog mogelijkheden biedt voor een verdere terugdringing van het aanvaardbare tekort. In paragraaf 4.3 bepaal ik mijn oordeel over de omvang van de vrij aanwendbare reserves en voorzieningen. Paragraaf 4.4 bevat mijn conclusie ter zake.

4.2 Nota herijking reserves en voorzieningen

Op 11 november 2004 heeft de gemeenteraad van Nieuwkoop de nota herijking reserves en voorzieningen vastgesteld. In die nota zijn alle bestaande reserves en voorzieningen doorgelicht op hun noodzaak en is de hoogte daarvan, voor zover nodig nader, onderbouwd. Tevens zijn de reserves en voorzieningen getoetst aan de definities van het BBV. Deze doorlichting heeft ertoe geleid dat er een fors aantal reserves is vervallen, dat sommige reserves voorzieningen zijn geworden en dat een enkele voorziening een reserve is geworden. Op grond van deze herijking is door de gemeenteraad, in lijn met de gelijktijdig vastgestelde saneringsbegroting, besloten een bedrag van € 986.614,- van de algemene reserve te benutten ter (gedeeltelijke) dekking van het begrotingstekort 2005. Na deze onttrekking zou de algemene reserve uitkomen op € 941.406,- (€ 1.928.020,- -/- € 986.614,-). Wordt rekening gehouden met het nadelige saldo van de jaarrekening 2004, gecorrigeerd voor de (per saldo geringe) effecten van de herijking reserves en voorzieningen die al in de jaarrekening 2004 zijn verdisconteerd ad € 236,- (€ 275.198,- -/- € 274.962,-) en met de vorming van een aantal bestemmingsreserves in 2004 ten laste van de algemene reserve tot een totaalbedrag van € 739.441,-, dan zou de algemene reserve, na herijking reserves en voorzieningen, de jaarrekening 2004 en zonder de onttrekking van € 986.614,- ter gedeeltelijke dekking van het tekort 2005, uitgekomen zijn op € 522.731,- (€ 1.928.020,- -/- € 666.084,- + € 236,- -/- € 739.441,-).

Om te bepalen hoe groot de in het kader van artikel 12 aanwendbare reserves zijn, heb ik alle reserves en voorzieningen van de gemeente Nieuwkoop gezien op hun eventuele aanwendbaarheid. De resultaten daarvan per reserve en voorziening heb ik in bijlage 2 opgenomen.

Op basis van deze doorlichting kom ik tot de conclusie dat de volgende reserves en voorzieningen (met bedragen in €) kunnen vervallen.

• Algemene reserve rentevast	1.171.537,-
• Reserve middelen beleidsplan	525.367,-
• Reserve uitbreiding/verbouwing gemeentehuis	67.423,-
• Reserve stimuleringsmaatregel kinderopvang	141.300,-
• Reserve bijzonder bijstand/WVG	134.335,-
• Reserve eenrichtingsverkeer Dorpsstraat	44,-
• Reserve afkoopsom rente gemeentelijke geldleningen	107.509,-
• Reserve nog te bestemmen saldo	- 666.084,-
• Reserve preventief onderhoud onderwijs	- 2.586,-
• Voorziening groot onderhoud bibliotheek ³	24.148,-
• Voorziening gymnastieklokaal ³	117.163,-
• Voorziening instandhoudingsplan plasseengebied ³	22.146,-
• Voorziening onderhoud welzijnsgebouwen ³	106.244,-
• Voorziening welzijn ³	5.261,-
Totaal	1.753.807,-
Waarvan al verwerkt in de jaarrekening 2004	274.962,-
Resteert	1.478.845,-

---

³ Al verwerkt in de jaarrekening 2004

Daarnaast leidt de doorlichting van de (nadere) onderbouwing van de reserves en voorzieningen in het kader van de herijking bij een aantal reserves en voorzieningen naar mijn oordeel tot de volgende mutaties (+ = overbodig; - = extra nodig; bedragen in €).

• Reserve ontwikkeling dorpshart	+ 39.246,-
• Reserve opvang asielzoekers	+ 49.677,-
• Reserve masterplan	+ 615.104,-
• Reserve overschrijdingsregeling onderwijs	+ 26.858,-
• Reserve Buytewech bovenwijken	+ 100.000,-
• Reserve natuur en landschap	- 227.000,-
• Reserve bestemmingsplannen	- 193.519,-
• Reserve herwaardering (on)roerende zaken	- 101.546,-
• Reserve 30/60 km Noorden	- 50.000,-
• Voorziening oevervoorziening Meijepad ⁴	- 275.198,-
• Voorziening Wet inburgering nieuwkomers	+ 3.000,-
• Voorziening Wet inschakeling werkzoekenden	+ 8.432,-
Totaal	- 4.946,-
Waarvan al verwerkt in de jaarrekening 2004	275.198,-
Resteert	+ 270.252,-

Per saldo leiden deze beide overzichten, voorzover daar in de jaarrekening 2004 al geen rekening mee is gehouden, tot een totaalbedrag aan vrijvallende middelen van € 1.749.097,- (€ 1.478.845,- + € 270.252,-).

Na deze doorlichting ontstaat het volgende overzicht van de reserves en voorzieningen:

Resultaat herijking reserves en voorzieningen (bedragen in €)

	stand per 1-1-2004	stand per 31-12-2004	herijking begr 2005		stand na herijking
			+	-	
Algemene reserve (AR)	819.783	288.473	1.749.097	1.171.537	866.033
Bestemmingsreserves (BR)	7.168.290	6.317.938	2.238.408	2.093.697	6.462.649
subtotaal AR en BR	7.988.073	6.606.411	3.987.505	3.265.234	7.328.682
Voorzieningen	4.110.978	5.084.184	0	722.271	4.361.913
Totaal reserves en voorzieningen	12.099.051	11.690.595	3.987.505	3.987.505	11.690.595

Zoals uit de tabel blijkt komt de stand van de algemene reserve na mijn herijking uit op een bedrag van € 866.033,-. Dit is € 363.302,- (€ 866.033,- -/- € 522.731,-) hoger dan de uitkomst van de door de gemeente uitgevoerde herijking.

⁴ Al verwerkt in de jaarrekening 2004

De reserves (AR en BR samen) en de voorzieningen van Nieuwkoop komen uitgedrukt in een bedrag per inwoner na mijn herijking uit op afgerond € 660 en € 393. Het provinciale gemiddelde van de groottegroep waartoe Nieuwkoop behoort komt, zoals uit de gemeentebegroting 2005 blijkt, uit op bedragen van € 1.249,- per inwoner respectievelijk € 263,- per inwoner. Ik constateer dat de omvang van de reserves fors achterblijft (bijna 50%) bij het gemiddelde van de groottegroep van 10.000 – 20.000 inwoners in de provincie Zuid-Holland. Dit hangt (deels) samen met de door de gemeente bij de saneringsbegroting gepleegde inzet vanuit de algemene reserve ad € 986.562,- ter gedeeltelijke dekking van het tekort van de begroting 2005 en de in het verleden in betekenende mate aanwenden van reserves om nieuwe investeringen in één keer af te schrijven. De omvang van de voorzieningen ligt in Nieuwkoop op een hoger dan gemiddeld niveau in de groottegroep van de provincie. Wanneer de reserves en voorzieningen samen worden gezien, blijkt dat deze in Nieuwkoop € 459,- per inwoner, ofwel in totaal net iets meer dan € 5 miljoen, lager liggen dan gemiddeld in de groottegroep van 10.000 – 20.000 inwoners in Zuid-Holland.

Voor de volledigheid merk ik nog op dat de gemeente ook nog aandelen NUON bezit. Dit kan worden aangemerkt als een stille reserve. Ik schat de omvang daarvan, bij vrije verkoop van alle aandelen, op een bedrag van circa € 4 miljoen.

4.3 Vrij aanwendbare reserves en voorzieningen

Zoals uit het vorenstaande overzicht blijkt, komt de stand van de algemene reserve na herijking uit op € 886.033,-. Deze algemene reserve is vrij aanwendbaar. De bestemmingsreserves acht ik niet vrij aanwendbaar. Ook de voorzieningen, behoudens (delen van) de voorzieningen met betrekking tot de wegen en het baggeren die ik bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud ter zake heb betrokken (zie paragraaf 6.3), acht ik niet vrij aanwendbaar.

Bij schone oplevering wordt normaliter het volledige bedrag van de aanwendbare reserves in mindering gebracht op het relevante tekort. Omdat de gemeente Nieuwkoop niet per 1 januari 2006 wordt heringedeeld, maar vermoedelijk per 1 januari 2007, stel ik voor de gemeente een zekere buffer voor het opvangen van tegenvallers te laten. Ik stel voor deze buffer volgens de artikel 12-normen te bepalen. Voor Nieuwkoop komt dat uit op een bedrag van € 211.644,-. Na aftrek van deze vrij te laten drempel resteert een bedrag van € 674.389,- ter verlaging van tekorten. Gelet op de voorgenomen

herindeling per 1 januari 2007 en de relevante tekorten 2005 en 2006 adviseer ik dit bedrag in twee jaar in te zetten.

4.4 Conclusie

De omvang van de reserves en voorzieningen van de gemeente Nieuwkoop liggen € 5 miljoen onder het gemiddelde van qua grootte vergelijkbare gemeenten in Zuid-Holland.

De stand van de algemene reserve is na herijking € 886.033,-. Deze algemene reserve is vrij aanwendbaar. De bestemmingsreserves acht ik niet vrij aanwendbaar. Ook de voorzieningen, behoudens (delen van) de voorzieningen met betrekking tot de wegen en het baggeren die ik bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud ter zake heb betrokken, acht ik niet vrij aanwendbaar.

Bij schone oplevering wordt normaliter het volledige bedrag van de aanwendbare reserves in mindering gebracht op het relevante tekort. Omdat de gemeente Nieuwkoop niet per 1 januari 2006 wordt heringedeeld, maar vermoedelijk per 1 januari 2007, stel ik voor de gemeente een zekere buffer voor het opvangen van tegenvallers te laten. Ik stel voor deze buffer volgens de artikel 12-normen te bepalen. Gelet op de voorgenomen herindeling per 1 januari 2007 en de relevante tekorten 2005 en 2006 adviseer ik het resterende bedrag in twee jaar in te zetten.

5 Eigen inkomsten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente aan de orde. Allereerst zie ik in paragraaf 5.2 of de gemeente voldaan heeft aan de toelatingseisen van artikel 12 met betrekking tot het belastingpakket 2005. Vervolgens besteed ik aandacht aan de overige heffingen (paragraaf 5.3) en de belastingdruk (paragraaf 5.4). Tot slot trek ik in paragraaf 5.5 enige conclusies.

5.2 Belastingpakket 2005

Een van de vereisten om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil, zoals voorgeschreven door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meicirculaire. Bij het onderdeel onroerende-zaakbelastingen (OZB) van het redelijk peil geldt een tarief per € 2.268,- waarde OZB-capaciteit. Hiermee wordt aangesloten bij het verdeelsysteem van het gemeentefonds. Bij de onderdelen reiniging en riolering geldt een norm van 100% lastendeckendheid. Bij de berekening daarvan voor het onderdeel riolering zijn de zogenaamde nettolasten het uitgangspunt. Nettolasten zijn hierbij de brutolasten verminderd met zowel het bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele inkomsten uit het cluster riolering.

Voor 2005 gelden de volgende minimumnormen:

OZB	: € 4,95 per € 2.268,- waarde OZB-capaciteit;
Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten	: volledig lastendeckend
Rioolrechten	: volledig lastendeckend, met een minimum van € 117,50 per aansluiting.

Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger tarief bij de OZB.

In het navolgende ga ik na of, en in hoeverre, de gemeente Nieuwkoop aan deze eisen voldoet.

Reiniging

De geraamde lasten van de reiniging, inclusief alle perceptie- en apparaatskosten en kwijtscheldingen, komen volgens de (product) begroting 2005 uit op een bedrag van € 1.127.609,-. De opbrengst van de afvalstoffenheffing wordt daarin geraamd op een bedrag van € 1.274.364,-.

De lasten van de reiniging worden derhalve meer dan volledig gedekt door de afvalstoffenheffing. Deze "overdekking" is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van de tarieven mag de BTW als last worden meegerekend, ondanks dat de BTW op dit onderdeel feitelijk geen last is.

Opgemerkt wordt nog dat de inzameling geschiedt door Cyclus. Dit is een gemeenschappelijke regeling, waarin de gemeente Nieuwkoop samenwerkt met de (andere) gemeenten in de Rijnstreek en die van de regio Midden-Holland.

Riolering

De brutolasten van de riolering, inclusief alle perceptie- en apparaatskosten en kwijtscheldingen, komen volgens de (product) begroting 2005 uit op een bedrag van € 872.072,- (€ 956.665,- -/- € 84.593,-). Dit bedrag is gebaseerd op de uit de aanvullingen voor de jaren 2005 en 2006 op het sinds 2000 vigerende gemeentelijk rioleringsplan (GRP) blijvende lasten. Het GRP zou in 2005 vernieuwd moeten worden. De gemeente heeft van de provincie desgevraagd toestemming gekregen een aanvulling op het GRP te maken voor de jaren 2005 en 2006, waaruit duidelijk de activiteiten blijken die de gemeente in die jaren gaat uitvoeren. Het genoemde bedrag is exclusief (een aandeel in de) veegkosten. Deze bedragen in totaliteit € 24.800,-. In artikel 12 wordt 50% van de veegkosten, derhalve € 12.400,-, tot de lasten van de riolering gerekend. In totaal komen de brutolasten van de riolering dan uit op € 884.472,-. De opbrengst van de tijdelijke maatstaf riolering bedraagt € 231.795,-. Op het cluster riolering worden verder geen inkomsten gegenereerd. De nettolasten bij de riolering komen dan ook uit op € 652.677,-. Het aantal aansluitingen in Nieuwkoop bedraagt 4.730. De minimale opbrengst komt, rekening houdend met een minimumbedrag van € 117,50 per aansluiting, uit op € 555.775,-. De opbrengst van het rioolrecht wordt in de begroting 2005 geraamd op een bedrag van € 665.123,-.

Op basis van het vorenstaande concludeer ik dat de nettolasten meer dan volledig worden gedekt door de opbrengst van het rioolrecht. Evenals bij de reiniging is deze "overdekking" het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van de tarieven mag de BTW als last worden meegerekend, ondanks dat de BTW ook op dit onderdeel feitelijk geen last is.

OZB

Bij de reiniging en de riolering is sprake van een volledige lastendekking. Dit impliceert dat bij de OZB kan worden volstaan met een tarief van € 4,95 per € 2.268,- waardecapaciteit.

De gemeente Nieuwkoop maakt bij het onderdeel OZB gebruik van de mogelijkheid van tariefdifferentiatie. Voor woningen bedraagt het tarief voor de gebruikers € 2,22 en voor de eigenaren € 2,77, in totaal € 4,99. Voor de niet-woningen liggen deze tarieven op € 3,19 en € 3,98, in totaal € 7,17. Het gemiddelde tarief komt rekening houdend met de waardeverhoudingen tussen woningen en niet-woningen uit op € 5,28.

Ik constateer dat dit tarief boven de € 4,95 ligt en dat de gemeente Nieuwkoop voor wat betreft het belastingpakket dus voldoet aan de toelatingseis voor artikel 12.

5.3 Overige heffingen

Naast OZB, riool- en reinigingsrechten is er bij gemeenten sprake van andere heffingen. Deze heffingen heb ik, samen met die van het belastingpakket, voor Nieuwkoop vergeleken met het landelijk gemiddelde van gemeenten uit de groottegroep 10.000 - 20.000 inwoners. Deze laatste cijfers zijn afkomstig uit de Statistiek gemeentebegrotingen 2005 van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze vergelijking laat het volgende beeld zien:

		Nieuwkoop	landelijk
		absoluut	gemiddelde
			per inwoner
- secretarieleges	€ 124.000	€ 11,-	€ 8,-
- leges bouwvergunningen	€ 79.200	€ 7,-	€ 23,-
- hondenbelasting	€ 37.000	€ 3,-	€ 2,-
- toeristenbelasting	€ -	€ -	€ 10,-
- parkeergelden	€ 12.000	€ 1,-	€ 3,-
- forensenbelasting	€ 248.812	€ 22,-	€ 3,-
- overige belastingen	€ 140.458	<u>€ 13,-</u>	<u>€ 2,-</u>
subtotaal		€ 57,-	€ 51,-
- reinigingsrechten	€ 1.274.364	€ 115,-	€ 92,-
- rioolrecht	€ 665.123	€ 60,-	€ 64,-
- OZB	€ 3.195.227	<u>€ 288,-</u>	<u>€ 183,-</u>
subtotaal		€ 463,-	€ 339,-
Totaalgeneraal		€ 520,-	€ 390,-
		=====	=====

Bij de opbrengsten in bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met eventuele bijdragen uit tariefsegalisatievoorzieningen en/of andere mogelijke inkomsten. Het gaat uitsluitend om de heffingsopbrengst van belastingen en rechten. De diverse opbrengsten zijn uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Het totaal van de heffingen in Nieuwkoop ligt, evenals vorig jaar, fors hoger dan het landelijk gemiddelde. Was er vorig jaar nog sprake van een verschil van € 110,-, dit jaar is dat, mede als gevolg van de door de gemeente in de saneringsbegroting opgenomen tariefsverhogingen, € 130,-. Het verschil hangt vooral samen met hogere opbrengsten bij de heffingen die worden gerekend tot het belastingpakket. De overige belastingen en retributies liggen, dankzij een hoge opbrengst van de forensenbelasting, in totaliteit op een iets hoger niveau dan het landelijk gemiddelde. Dit ondanks dat er in Nieuwkoop geen toeristenbelasting wordt geheven en de leges bouwvergunningen fors minder zijn dan gemiddeld in het land. Dit laatste hangt, ondanks het fors verhogen van de tarieven, samen met een zeer beperkt bouwvolume in de gemeente.

5.4 Belastingdruk

In de Atlas van de lokale lasten 2005, samengesteld door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), wordt onder andere een overzicht gegeven van de woonlasten per gemeente (in euro's per jaar per huishouden). In het overzicht wordt de totale opbrengst van de OZB, op basis van de gemiddelde waarde van een woning (in de betreffende gemeente), de reinigingsheffing en het rioolrecht, op basis van een meerpersoonshuishouden, uitgedrukt in een bedrag per huishouden.

De navolgende gegevens zijn uit de Atlas van de lokale lasten 2005 overgenomen. Het gaat daarbij om de in de Atlas van de lokale lasten 2005 opgenomen bedragen van Nieuwkoop en de omliggende gemeenten. Ter informatie zijn tevens de twee duurste gemeenten van Nederland en het landelijk gemiddelde weergegeven.

Bedragen in euro's	
<u>Duurste gemeenten</u>	
Blaricum	1.424
Wassenaar	1.309
<u>Landelijk gemiddelde</u>	730
<u>Omliggende gemeenten</u>	
Alphen aan den Rijn	771
Bodegraven	876
Breukelen	828
De Ronde Venen	736
Jacobswoude	895
Liemeer	902
Reeuwijk	1.090
Ter Aar	915
Uithoorn	769
Woerden	<u>739</u>
Gemiddeld	775
Nieuwkoop	1.060

Uit het overzicht blijkt dat Nieuwkoop zowel ten opzichte van het gemiddelde van de omliggende gemeenten als het landelijk gemiddelde fors hoger "scoort". Van de omliggende gemeenten is, evenals vorig jaar, alleen bij Reeuwijk sprake van een hoger bedrag dan in

Nieuwkoop, zij het dat het verschil is afgenomen van € 85,- naar € 30,-. De overige afwijkingen zijn ten opzichte van vorig jaar fors toegenomen. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde bedraagt de afwijking nu € 330,-, vorig jaar was dat nog € 259,-, een stijging derhalve van € 71,-. De afwijking ten opzichte van de omliggende gemeente was € 170,- en is nu € 285,-, een stijging van € 115,-. Deze stijgingen vloeien voort uit de, mede door de voorstellen uit de saneringsbegroting, meer dan gemiddelde toename van de lastendruk in Nieuwkoop van € 142,- (van € 916,- naar € 1.060,-).

5.5 Conclusie

Het gewogen gemiddelde tarief van de OZB ligt boven het tarief van € 4,95 dat voor artikel 12 geldt voor het jaar 2005, terwijl zowel de reiniging als de riolering kostendekkend zijn. Aan de toelatingseis voor artikel 12 wordt dus voldaan. De overige belastingen en retributies liggen, dankzij een hoge opbrengst van de forensenbelasting, in totaal op een net iets hoger niveau dan het landelijk gemiddelde van de groottegroep 10.000 - 20.000 inwoners.

De belastingdruk (OZB, reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en rioolrecht) voor een meerpersoonshuishouden ligt in Nieuwkoop € 285,- per huishouden hoger dan gemiddeld in de omliggende gemeenten en € 330,- hoger dan het landelijk gemiddelde. Van de omliggende gemeenten is alleen in Reeuwijk sprake van een nog hogere (€ 30,-) belastingdruk.

6 Het begrotingstekort

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk besteed ik aandacht aan de op 11 november 2004 vastgestelde saneringsbegroting (paragraaf 6.2) en bereken ik in paragraaf 6.3 het (meerjarige) relevante begrotingstekort. Ik sluit dit hoofdstuk in paragraaf 6.4 af met de conclusie.

6.2 De saneringsbegroting

Zoals in het artikel 12-rapport 2004 al is aangegeven is de gemeente naar aanleiding van de begrotingsscan 2003 in 2004 gaan werken aan het opstellen van een (meerjaren) saneringsbegroting met het voornemen dat deze uiterlijk in 2009 een materieel sluitend beeld zou geven. In eerste instantie wilde de gemeente deze saneringsbegroting 2005 - 2009 begin juli 2004 gereed hebben. Dit was, gelet op de weerbarstige materie, echter niet gelukt. De gemeenteraad heeft de saneringsbegroting op 11 november 2004 behandeld en vastgesteld.

Voor het opstellen van de saneringsbegroting 2005 – 2009 heeft de gemeenteraad een saneringscommissie, met vertegenwoordigers uit alle raadsfracties, ingesteld. Deze commissie heeft op basis van voorzetten van de ambtelijke organisatie ter besparing van lasten dan wel verhoging van baten een groot aantal saneringsvoorstellen onder de loep genomen. Omdat een aantal van deze voorstellen als niet realiseerbaar werden beoordeeld, zijn uiteindelijk 18 voorstellen in de saneringsbegroting verwerkt. Daarvan hebben er 15 een structureel en twee een incidenteel karakter. Eén voorstel (de herijking reserves en voorzieningen) heeft zowel een structurele als een incidentele component. Voor een beschrijving van de 18 voorstellen verwijs ik naar bijlage 3 van dit rapport. Deze voorstellen leiden, samen met de extra opbrengst van de OZB van € 244.076,- als gevolg van de verhoging van de tarieven in 2005 tot het artikel 12-niveau, tot het volgende overzicht van uit te voeren maatregelen, gesplitst in incidenteel en structureel.

Overzicht van de gevolgen van de voorstellen (bedragen in €)

	2005	2006	2007	2008	2009
Structurele gevolgen	561.320	678.633	776.560	841.911	845.021
Incidentele gevolgen	1.031.589	30.220	439.235		
Totaal	1.592.909	708.853	1.215.795	841.911	845.021

Samen met de al eerder door de gemeente in 2002 tot en met 2004 getroffen maatregelen ter sanering van de begroting van in totaal

€ 654.172,-, waarvan € 608.794,- structureel, kan gezien de omvang van de begroting van circa € 16 miljoen gesproken worden van een zeer forse inspanning.

Uit de saneringsbegroting komt het volgende meerjarenperspectief, dat onverkort meerjarig is opgenomen in de begroting 2005, naar voren:

	2005	2006	2007	2008
structureel saldo				
(primitief)	- 193.426	- 191.451	- 93.613	- 162.882
* doorgeschoven be- leidsvoornemens				
structureel	- 464.937	- 464.937	- 464.937	- 460.897
* nieuw beleid				
structureel	- 143.627	- 185.546	- 191.788	- 191.788
subtotaal	- 801.990	- 841.934	- 750.338	- 815.567
* extra dekking				
structureel	561.320	678.633	776.560	841.911
structureel saldo	- 240.670	- 163.301	26.222	26.344
* doorgeschoven be- leidsvoornemens				
incidenteel	- 6.417.944	- 237.262	0	0
*nieuw beleid				
incidenteel	- 40.677	0	0	0
subtotaal	- 6.699.291	- 400.563	26.222	26.344
extra dekking				
incidenteel	1.031.589	30.220	439.235	0
begrotingssaldo	- 5.667.702	- 370.343	465.457	26.344

Uit de vorenstaande tabel blijkt dat, indien geabstraheerd wordt van de incidentele lasten voor wegen en baggeren, Nieuwkoop met ingang van 2007 een sluitende meerjarenraming heeft. Omdat naar mijn oordeel niet alle voorstellen reëel zijn, zal ik in de volgende paragraaf bij de berekening van het (meerjarige) relevante tekort bezien of er ook na correctie nog sprake is van een met ingang van 2007 sluitend meerjarenperspectief.

6.3 Berekening (meerjarig) relevant tekort

Voor de berekening van het relevante tekort voor het jaar 2005 en volgende jaren ga ik uit van de uit de saneringsbegroting voortvloeiende

begrotingssaldi die de raad van Nieuwkoop onverkort in de begroting 2005 heeft vastgesteld. Door hierop technische en/of beleidsmatige correcties aan te brengen, ontstaat het aanvaardbaar tekort. Indien ook nog rekening gehouden wordt met een inbreng van (een deel van) de vrij aanwendbare reserves, resteert het relevant tekort. In de navolgende tabel wordt dit gepresenteerd. Na de tabel wordt een toelichting op de diverse punten gegeven.

	2005	2006	2007	2008
1 Gepresenteerd begrotingssaldo 2005 -2008	-5.667.702	-370.343	465.457	26.344
Correcties				
2 achterstallig onderhoud wegen	2.337.767	-1.620.334	0	0
3 regulier onderhoud wegen	173.601	173.601	173.601	173.601
4 achterstallig onderhoud waterwegen	1.362.794	-754.761	0	0
5 regulier onderhoud waterwegen	-49.760	-49.760	-49.760	-49.760
6 1e Berap	-67.910	-162.079	-162.079	-162.079
7 2e Berap	287.731	119.840	72.245	72.245
8 naar 2006 doorgeschoven beleid	237.467	-60.000	0	0
9 vervallen beleid	341.646	175.095	175.095	171.055
10 rentecorrectie	7.077			
11 saneringsbegroting	-999.312	-70.301	-23.838	-25.989
12 kosten externe doorlichting grondbedrijf	-7.980			
Aanvaardbaar tekort 2005 - 2008	-2.044.581	-2.619.042	650.721	205.417
13 inbreng vrij aanwendbare reserves	295.668	378.741		
Relevant saldo 2005 - 2008	-1.748.913	-2.240.301	650.721	205.417

Toelichting:

Ad 1, gepresenteerd begrotingssaldo 2005 - 2008

Het bedrag van het begrotingstekort zoals dat uit de saneringsbegroting blijkt en onverkort in de programmabegroting 2005 is gepresenteerd, is de basis voor de berekening van het relevante tekort 2005 en volgende jaren.

Ad 2, achterstallig onderhoud wegen

In het artikel 12-rapport 2004 heb ik aandacht besteed aan de problematiek van het (achterstallige) onderhoud van de wegen. Daarbij heb ik, vooruitlopende op het overleg dat ik begin 2005 met de deskundige over de twee onderhoudsrapporten zou hebben, al een deel van het achterstallig onderhoud van de wegen bij de berekening van het relevante tekort 2004 betrokken. Om het voorliggende artikel 12-rapport op dit onderdeel zelfstandig leesbaar te maken, heb ik de resultaten van de inspecties, zoals die uit het eerste rapport van Arcadis blijken, uit het artikel 12-rapport 2004 hier opnieuw opgenomen.

Het resultaat van deze inspecties is in de navolgende tabel opgenomen. Het betreft de toestand van de asfalt- en elementverhardingen in procenten van het areaal.

Asfaltverhardingen

CROW-cijfer	Samenhang	Textuur	Vlakheid
1	25	10	38
2	26	35	26
3	27	22	26
4	3	5	1
5	18	27	10
gewogen gemiddelde	2,63	3,04	2,18

Elementverhardingen

CROW-cijfer	Vlakheid
1	13
2	27
3	39
4	1
5	20
gewogen gemiddelde	2,87

Uit de tabellen blijkt dat bij de asfalt- en de elementverhardingen respectievelijk 18% en 20% van het areaal toe is aan groot onderhoud. Binnen artikel 12 is echter niet het afzonderlijke CROW-cijfer bepalend, maar de gemiddelde onderhoudssituatie. Om dat te kunnen beoordelen wordt in de volgende tabel het landelijk gemiddelde voor de verschillende schadebeelden weergegeven.

Landelijk gemiddelde toestand verhardingen

Schadebeeld	gewogen gemiddelde
Samenhang	2,0 – 2,2
Textuur	1,7 – 1,8
Vlakheid	2,2 – 2,4

Vergelijking van de situatie in Nieuwkoop met het landelijk gemiddelde laat zien dat er bij de asfaltverhardingen op de onderdelen samenhang en textuur sprake is van een aanzienlijke onderhoudsachterstand. Op het onderdeel vlakheid is er geen afwijking. Dit in tegenstelling tot de elementverhardingen. Daar is op dit onderdeel sprake van een onderhoudsachterstand.

Op basis van het tweede rapport van Arcadis dat is gebaseerd op de (binnen artikel 12 gebruikelijke) normkostensystematiek kan het achterstallig onderhoud bij de wegen worden berekend. Arcadis komt in dat rapport op basis van het systeem van Rationeel Wegbeheer tot de conclusie dat over een periode van 10 jaar (2001 tot en met 2010) de gemeente, inclusief de extra kosten die bij het onderhoud van de wegen ontstaan als gevolg van de milieuwetgeving (asfaltgranulaat) ad € 746.961,-, een budget nodig heeft van in totaal € 11.197.604,-. De normkosten over diezelfde periode bedragen € 7.338.000,-. Het verschil ad € 3.859.604,- kan als achterstallig worden aangemerkt. Omdat de gemeente op 31 december 2000 nog een voorziening voor de wegen had van € 443.378,-, waarmee in de berekeningen van de jaarlijkse onderhoudsbijdragen door Arcadis geen rekening is gehouden, ben ik van oordeel dat dit bedrag op het achterstallig onderhoud in mindering kan worden gebracht. In het vorige artikel 12-rapport heb ik een deel van het toen berekende achterstallig onderhoud op basis van een 5-jarige annuïteit betrokken bij de berekening van het relevante tekort 2004. Het betrof een bedrag van € 338.086,-, dat de gemeente in de voorziening artikel 12 wegen heeft gestort. Ook dit bedrag kan naar mijn mening in mindering op het nu berekende achterstallig onderhoud worden gebracht. Per saldo resteert dan een voor artikel 12 relevant bedrag aan achterstallig onderhoud bij de wegen van € 3.078.140,-.

Gelet op de voorgenomen herindeling per 1 januari 2007 stel ik voor het achterstallig onderhoud in het relevante begrotingstekort mee te nemen op basis van een 2-jarige annuïteit. Op basis van een dergelijke annuïteit tegen 3,5% komt de last uit op een bedrag van afgerond € 1.620.334,-. Omdat in de begroting van Nieuwkoop voor het achterstallig onderhoud van de wegen, inclusief de extra kosten van het asfaltgranulaat, een bedrag van € 3.958.101,- was opgenomen, komt de correctie uit op een bedrag van € 2.337.767,- (€ 3.958.101,- -/- € 1.620.334,-).

Ad 3, regulier onderhoud wegen

Op basis van de gecorrigeerde normkosten komt het reguliere onderhoudsbudget volgens de berekeningen van Arcadis uit op een bedrag van € 733.800,-. Binnen artikel 12 is het beleid op dit onderdeel, zoals blijkt uit het gestelde ter zake in de Handleiding Artikel 12 Fw, dat 75% van het door een extern bureau berekende onderhoudsbudget bij de berekening van het relevante begrotingstekort wordt betrokken. Deze correctie van 25% wordt bij artikel 12 om twee redenen gehanteerd. In de eerste plaats is er bij geen enkele gemeente in Nederland sprake van een ideale onderhoudssituatie. In de tweede

plaats gaat het er bij de berekening van een onderhoudsbudget voor een artikel 12-gemeente om deze niet in een betere uitgangspositie te plaatsen dan vergelijkbare niet artikel 12-gemeenten. Deze correctie leidt voor Nieuwkoop tot een geaccepteerd bedrag voor het regulier onderhoud van de wegen van 75% van € 733.800,-, ofwel € 550.350,-. In de begroting 2005 heeft de gemeente een bedrag voor regulier onderhoud aan de wegen opgenomen van € 723.951,-. De verlaging van het budget komt daardoor uit op een bedrag van € 173.601,- (€ 723.951,- -/ € 550.350,-).

Ad 4, achterstallig onderhoud waterwegen

Voor de berekening van het achterstallig onderhoud van de waterwegen hanteer ik dezelfde systematiek als die van bij de wegen. Op basis van een rapport van een externe deskundige (DHV) is berekend dat de gemeente over een periode van 10 jaar gezien (2000 tot en met 2009) een bedrag van € 4.087.913,- nodig heeft voor het onderhouden en baggeren van alle waterwegen in de gemeente. Het normale onderhoud is door DHV berekend op een jaarlijks bedrag van € 235.096,-, ofwel over een periode van 10 jaar € 2.350.960,-. Het verschil ad € 1.736.953,- kan worden aangemerkt als achterstallig. Omdat de gemeente op 31 december 1999 nog een voorziening voor de waterpartijen had van € 283.259,-, waarmee in de berekeningen van de jaarlijkse onderhoudsbijdragen door DHV geen rekening is gehouden, ben ik van oordeel dat dit bedrag op het achterstallig onderhoud waterwegen in mindering kan worden gebracht. In de berekening van het relevante tekort 2004 is in het vorige artikel 12-rapport een bedrag van € 19.879,- betrokken voor het baggeren van de Voorwetering. De gemeente heeft dat bedrag in de reserve artikel 12, Voorwetering gestort. Ook dit bedrag kan naar mijn mening in mindering op het berekende achterstallig onderhoud waterwegen worden gebracht. Per saldo resteert dan een voor artikel 12 relevant bedrag aan achterstallig onderhoud waterwegen van € 1.433.815,-.

Evenals bij het achterstallig onderhoud wegen stel ik voor het achterstallig onderhoud waterwegen in het relevante begrotingstekort nemen te nemen op basis van een 2-jarige annuïteit. Op basis van een dergelijke annuïteit tegen 3,5% komt de last uit op een bedrag van afgerond € 754.761,-. Omdat in de begroting van Nieuwkoop voor het achterstallig onderhoud van de waterwegen een bedrag van € 2.117.555,- was opgenomen, komt de correctie uit op een bedrag van € 1.362.794,- (€ 2.117.555,- -/ € 754.761,-).

Ad 5, regulier onderhoud waterwegen

Op basis van de normale onderhoudskosten komt het reguliere onderhoudsbudget volgens de berekeningen van DHV uit op een bedrag van € 235.096,-. Voor de berekening van het voor artikel 12 relevante reguliere onderhoudsbudget stel ik voor, evenals dat bij de wegen het geval is, 75% van het door een extern bureau berekende onderhoudsbudget te nemen. Deze correctie leidt voor Nieuwkoop tot een geaccepteerd bedrag voor het regulier onderhoud van de waterwegen van 75% van € 235.096,-, ofwel € 176.322,-. In de begroting 2005 heeft de gemeente een bedrag voor regulier onderhoud aan de waterwegen opgenomen van € 126.562,-. De verhoging van het budget komt daardoor uit op een bedrag van € 49.760,- (€ 176.322,- -/€ 126.562,-).

Ad 6, 1° berap

Over de eerste vier maanden van het jaar is conform de "Financiële Verordening gemeente Nieuwkoop" tussentijds in de 1° Berap (en Marap) gerapporteerd en is verantwoording afgelegd door het college over het gevoerde beleid en het verloop van de lasten en baten. Uit de eerste Berap 2005 komt naar voren dat een bedrag van in totaal € 67.910,- (€ 162.079,- structureel nadeel en € 94.169,- incidenteel voordeel) nodig is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Naast een aantal positieve en negatieve ontwikkelingen van een kleinere omvang zijn voor het structurele nadeel voornamelijk de geraamde stijging van de personeelskosten als gevolg van de CAO-ontwikkelingen ad € 115.455,- en een lagere dan geraamde algemene uitkering ad € 100.000,- als gevolg van de herziening van de WOZ-waarde verantwoordelijk. Het incidentele voordeel wordt vooral veroorzaakt door een hogere (€ 100.000,-) dividenduitkering van NUON dan in de begroting 2005 was geraamd.

Ad 7, 2° berap

De 2° Berap (en Marap), die over de eerste acht maanden van het jaar gaat, laat een verbetering voor de exploitatie zien. Naast een structureel voordeel van € 119.840,- is er sprake van een incidenteel voordeel van € 287.731,-. In totaal wordt de exploitatie 2005 daardoor ontlast met een bedrag van € 407.571,-. Het incidentele voordeel wordt vooral veroorzaakt door het positieve resultaat van de jaarrekening 2004 van de intergemeentelijke sociale dienst van € 230.500,- en een hogere uitkering uit het gemeentefonds van € 69.700,-. Het structurele voordeel, dat met ingang van 2006 overigens uitkomt op € 72.245,-, hangt enerzijds samen met een hogere uitkering uit het gemeentefonds van € 152.000,- en anderzijds met hogere (dan eerder in de 1° Berap

geraamde) personeelslasten als gevolg van het gesloten onderhandelingsakkoord.

Ad 8, naar 2006 doorgeschoven beleid

Een aantal andere zaken dat in de begroting 2005 was opgenomen is alsnog doorgeschoven naar het jaar 2006 en kan daarom in 2005 vervallen. Het gaat hier in totaal om een bedrag van € 237.467,-. Dit bedrag is samengesteld uit een bedrag van € 126.217,- voor de externe kosten (projectorganisatie) herindeling, een bedrag van € 10.000,- voor het opleidingsplan van de rampenbestrijding, een bedrag van € 60.000,- voor een project van de provincie met betrekking tot een inventarisatie van risicovolle objecten en een bedrag van € 41.250,- voor de oevervoorziening Meijepad. Omdat met uitzondering van het bedrag van € 60.000,- de overige bedragen ook in de meerjarenraming 2006 – 2008 zijn opgenomen, leidt alleen het bedrag van € 60.000,- tot een correctie op het gepresenteerde begrotingstekort 2006.

Ad 9, vervallen beleid

Een aantal zaken, dat in de begroting 2005 was opgenomen, blijkt niet meer nodig te zijn en kan daarom vervallen. Het gaat hier voor het jaar 2005 om een bedrag van in totaal € 341.646,-. Voor 2006 en 2007 gaat het om een bedrag van € 175.095,- en voor de jaren daarna om een bedrag van € 171.055,-. Het bedrag van € 341.646,- is opgebouwd uit de volgende bedragen:

- een bedrag van € 35.690,- voor het in 2006 opstellen van een visie op Noorden;
- een bedrag van € 100.000,- dat in 2005 niet meer nodig is voor de extra inhuur van personeel en
- een bedrag van € 30.861,- voor het in 2006 op te stellen opleidingsplan van de brandweer.
- een bedrag van € 39.758,- dat niet meer nodig is voor het afrekenen van het baggeren van de Voorwetering;
- een bedrag van € 53.235,- voor het niet meer nodig zijn van extra reserveringen op grond van het beheerplan gebouwen;
- een bedrag van € 78.062,- in verband met het niet doorgaan van het aanleggen van een nieuwe begraafplaats;
- een bedrag van € 4.040,- voor het beheerpakket kunstwerken;

De eerste drie bedragen hebben louter betrekking op 2005, de laatste vier bedragen werken door naar 2006 en volgende jaren, het bedrag van € 4.040,- geldt tot en met 2007.

Ad 10, rentecorrectie

Zowel in de saneringsbegroting als in de begroting 2005 is de gemeente voor de berekening van zowel de kapitaallasten als de (bespaarde) rente uitgegaan van een rentepercentage van 5. Een rentepercentage van 3,5 acht ik, gelet op de rentestand dit jaar, een reëler percentage. Deze correctie levert, omdat de bespaarde rente volledig ten gunste van de exploitatie wordt gebracht, per saldo een incidenteel voordeel op van afgerond € 7.077,-.

Ad 11, externe kosten doorlichting grondbedrijf

Omdat het er naar uitzag dat de gemeente niet in staat was tijdig, dat wil zeggen vóór het afronden van het artikel 12-rapport 2005, de doorlichting van het grondbedrijf af te ronden, is in oktober jl. de hulp van een externe deskundige ingeroepen. Deze heeft op basis van het door de gemeente verrichte voorwerk op 26 november jl. zijn rapport uitgebracht. De kosten die daarmee gemoeid zijn bedragen € 7.980,-. Gelet op het belang van een goed oordeel over de financiële positie van het grondbedrijf, niet alleen voor (de afronding van) artikel 12 maar zeker ook voor de nieuw te vormen gemeente, heb ik dit bedrag bij de berekening van het relevante tekort betrokken.

Ad 12, correcties saneringsbegroting

Bij mijn beoordeling van de door de gemeenteraad vastgestelde saneringsbegroting ben ik tot de conclusie gekomen dat een aantal van de daarin opgenomen voorstellen niet realistisch is. Zoals uit bijlage 3 blijkt, gaat het om de voorstellen met betrekking tot de verlaging van de rente, de besparing in 2006 van de vermindering van het aantal wethouders en de onttrekking aan de algemene reserve ter gedeeltelijke dekking van het begrotingstekort 2005. Bij de rente gaat het dan om een bedrag in 2005 van € 12.698,- dat oploopt tot € 25.989,- in 2008, bij de vermindering van het aantal wethouders om een bedrag in 2006 van € 42.750,- en bij de onttrekking aan de algemene reserve om een bedrag van € 986.614,- in 2005.

Ad 13, inbreng deel vrij aanwendbare reserves

In hoofdstuk 4 heb ik de inbreng vanuit de vrije algemene reserve voor de jaren 2005 en 2006 bepaald op in totaal € 674.409,-. Ik stel voor deze inbreng over de jaren 2005 en 2006 te verdelen aan de hand van de omvang van de aanvaardbare tekorten 2005 en 2006. Dit betekent een inbreng in 2005 van € 295.668,- en voor 2006 van € 378.741,-.

Gelet op het vorenstaande, de door de gemeente geleverde inspanningen tot het terugdringen van de meerjarige tekorten en het

opstellen van een al in het jaar 2007 sluitende meerjarenraming, stel ik voor aan Nieuwkoop aanvullende uitkeringen voor de jaren 2005 en 2006 te verlenen van afgerond € 1.748.900,- respectievelijk € 2.240.300,-. Hiermee wordt de gemeente schoon opgeleverd aan de nieuwe gemeente en is er vanaf 2007 sprake van een structureel sluitende begroting.

6.4 Conclusie

De raad van Nieuwkoop heeft op basis van de opgestelde saneringsbegroting voor het jaar 2005 een begroting vastgesteld die sluit met een tekort van € 5.667.702,-. In diezelfde begroting is voor 2006 een tekort geraamd van € 370.343,-. Het (wegwerken van het achterstallig) onderhoud van de (water)wegen leidt tot correcties op beide bedragen. Daarnaast is een aantal in de begroting 2005 opgenomen lasten vervallen en zijn lasten doorgeschoven naar het jaar 2006. Deze correcties leiden, samen met correcties op een aantal onderdelen, tot relevante tekorten voor de jaren 2005 en 2006 van € 1.748.913,- en € 2.240.301,-. Gelet op de door de gemeente geleverde inspanningen tot het terugdringen van de meerjarige tekorten en het opstellen van een al in het jaar 2007 sluitende meerjarenraming, kom ik tot het voorstel voor aanvullende uitkeringen voor de jaren 2005 en 2006 van afgerond € 1.748.900,- en € 2.240.300,-.

7 Conclusie en advies

De gemeente Nieuwkoop heeft voor het jaar 2005 voor de tweede maal een aanvraag voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds ingediend. De begroting over het jaar 2005 sluit met een tekort van € 5.667.702,-.

Nieuwkoop voldoet aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten liggen boven het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort.

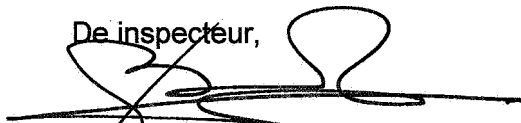
Op basis van het in dit rapport gestelde stel ik voor Nieuwkoop voor de jaren 2005 en 2006 aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds te verstrekken van € 1.748.900,- en € 2.240.300,-. Voorts stel ik voor aan de aanvullende uitkeringen het bijzondere voorschrift te koppelen dat de gemeente de verstrekte aanvullende uitkeringen enkel mag aanwenden voor de doelen waarvoor de gelden per saldo zijn verstrekt, namelijk het wegwerken van het achterstallig onderhoud van de (water)wegen.

Om de voortgang van de door de gemeente ingezette saneringen en de besteding van de aanvullende uitkeringen nauwgezet te volgen, stel ik tevens voor het reguliere tripartiete overleg vooralsnog in stand te houden. In dit overleg moeten in ieder geval de stukken met financiële consequenties aan de orde (blijven) komen. Naarmate het saneringsproces vordert, kan de frequentie van dat tripartiete overleg worden afgebouwd.

Den Haag, 29 november 2005

De Inspectie Financiën Lokale en provinciale overheden,

De inspecteur,

R.J.M. Brinkman

Gezien en akkoord,

Het hoofd van de Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden,

W.A.I.M. Segers

Rapport over het grondbedrijf

I Inleiding

In oktober 2004 is de nota Grondbeleid (Grond- en vastgoedbeleid) gemeente Nieuwkoop vastgesteld.

De centrale doelstelling van het grondbeleid in Nieuwkoop is: “Het tegen aanvaardbare offers stimuleren en bevorderen van wijzigingen in het grondgebruik om adequaat in te kunnen spelen op de (veranderde) maatschappelijke behoeften”.

Nieuwkoop staat voor een aantal met de ruimtelijke inrichting verbonden doelstellingen, nl.:

- Het beschikbaar hebben van voldoende kwalitatief goede woningen en het bevorderen van aantrekkelijkheid en variatie in het woningaanbod (volkshuisvesting);
- Het zorgdragen voor en bevorderen van architectonische en ruimtelijke kwaliteit en integraliteit van de planontwikkeling;
- Het realiseren van een optimaal vestigingsklimaat met als doel een vitale lokale economie (sociaal economisch);
- Het bevorderen van duurzaamheid, ecologie en leefomgeving;
- Het zorgdragen voor en het bevorderen van een goede spreiding en een goede bereikbaarheid van maatschappelijke welzijnsvoorzieningen.

Een en ander kan volgens de hiervoor genoemde nota in de meeste gevallen worden verwezenlijkt door middel van een actief grondbeleid. Teneinde voornoemde doelstellingen te verwezenlijken is het noodzakelijk een actief aankoopbeleid te voeren, zowel strategisch en anticiperend, gericht op de (nabije) toekomst.

Het te voeren actief grondbeleid is noodzakelijk voor:

- De gemeentelijke regie van het planproces;
- Het behoud van initiatief en de mogelijkheid tot kiezen van partners bij de planontwikkeling;
- Het inzetten van voordelige exploitatiesaldi voor binnen- en buitenplanse verevening en andere gemeentelijke doelen;
- Het volledig kunnen verhalen van gemeentelijke plankosten via de grondexploitatie;
- Meer keuzemogelijkheden uit eventuele alternatieve gronduitgiftvormen;
- Het tegengaan van grondspeculatie;

- De mogelijkheid tot het verrichten van strategische aankopen op speerpunten in het gemeentelijk ruimtelijk beleid.

Het grondbeleid van Nieuwkoop kent de volgende speerpunten:

1. een actieve grondpolitiek;
2. een functioneel, marktconform grondprijnsbeleid;
3. slagvaardigheid (toepassen van instrumenten van grondbeleid);
4. een actief (strategisch en anticiperend) aankoopbeleid;
5. volledig kostenverhaal via de grondexploitatie;
6. een op de maatschappelijke behoeften gericht uitgiftebeleid, waarbij flexibel wordt gereageerd op veranderingen op de grond- en woningmarkt;
7. aandacht voor het invullen van volkshuisvestelijke, stedenbouwkundige, sociaal-economische en milieutechnische beleidsdoelstellingen;
8. een meer faciliterend grondbeleid bij herstructureringsopgaven van bestaande woningbouw.

Op grond van deze speerpunten worden de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

1. De gemeente Nieuwkoop voert een functionele grondprijspolitiek voor waar het betreft de uitgifte van gronden bestemd voor commerciële functies, waarbij steeds een relatie aanwezig is met de bestemming van de gronden;
2. Voor niet commerciële functies wordt een richtprijs gehanteerd;
3. De grondprijzen en te hanteren grondquotes worden per geval vastgesteld;
4. De Reserve Grondbedrijf dient ter dekking van risico's en strategische aankopen;
5. De hoogte van de Reserve Grondbedrijf bedraagt momenteel minimaal € 1,5 mln. en wordt jaarlijks vastgesteld in de jaarrekening;
6. Wanneer de Reserve Grondbedrijf aan het eind van het boekjaar (jaarrekening) onder de minimaal vastgestelde hoogte ligt, vindt er aanvulling plaats vanuit de Algemene Reserve van het concern, op basis van een dan te maken heroverweging;
7. Wanneer aan het eind van het boekjaar (jaarrekening) de minimale hoogte van de Reserve Grondbedrijf van € 1,5 miljoen is overschreden, vindt afstorting plaats aan de Algemene Reserve van het concern;
8. Per exploitatiegebied wordt per m² uitgeefbare grond een bedrag van € 10 gestort in het fonds bovenwijkse voorzieningen.

Teneinde speerpunt 4, nl. het actief, strategisch en anticiperend aankoopbeleid te kunnen hanteren, baart de huidige omvang van de Reserve Grondbedrijf van minimaal € 1,5 miljoen

zorgen. Hierop wordt in hoofdstuk IV teruggekomen.

Voor de lopende complexen in het Grondbedrijf zijn geactualiseerde overzichten t/m 2005 en soms t/m 2006/2007 aanwezig. Uit deze geactualiseerde overzichten blijkt, dat het resultaat van de diverse complexen geen bijzondere zorgen in financiële zin aangeven. Temeer daar enkele incidentele financiële zorgen door middel van een voorziening zijn afgedekt. Bij de toelichting omtrent de complexen in hoofdstuk II is één en ander aangegeven.

Het advies onzerzijds is gebaseerd op:

- a. De verstrekte geactualiseerde financiële overzichten per complex
- b. De aan ons verstrekte informatie en
- c. De rekening 2004 en de begroting 2006
- d. De maraps/beraps 2005 geven geen extra informatie.

Hoofdstuk II laat alle complexen zowel in financiële zin als de stand van zaken zien overeenkomstig:

- De begroting 2006
- De geactualiseerde overzichten per complex en
- De verkregen informatie.

II De stand van zaken per complex (financieel en procedureel)

a) Complex 2c – 2^e uitbreiding bedrijventerrein Nieuwkoop

Volgens de begroting 2006 moet de landschappelijke inpassing worden afgerond, mede aan de zijde van het terrein van de Gebr. Bodegraven.

Het geactualiseerde overzicht van dit complex ten aanzien van de boekwaarden:

		(€)
Eind 2005	Volgens rekening 2004 een <u>positief</u> saldo van	1.368.083
Eind 2006	Volgens overzicht een <u>positief</u> saldo van	433.111

In 2006 zal de nog braakliggende grond van ± 6000 m² à € 180,00 per m² volgens verkregen inlichtingen aan bedrijven die interesse hebben getoond, kunnen worden uitgegeven. In dit rapport is hiermede rekening gehouden, hetgeen zal resulteren in een positief saldo voor dit complex van ± € 0,8 miljoen, uitgaande van een storting in het fonds bovenwijkse voorzieningen van rond € 300.000. Ook dienen nog enkele uitgaven te geschieden, mede t.b.v. de landschappelijke inpassing. De verwachting is wel

gerechtvaardigd dat bij de afsluiting van dit complex de winst wellicht nog iets hoger zal uitvallen dan genoemde € 0,8 miljoen. Geadviseerd wordt te beslissen dat de gehele winst in de algemene reserve Grondbedrijf wordt gestort.

b) Complex 6a – bedrijventerrein Woerdense Verlaat

Het faillissement van de betonfabriek van Oudenallen heeft invloed uitgeoefend op de exploitatie van dit complex, waarmee in eerste instantie wel rekening is gehouden. In de begroting 2006 is aangegeven, dat het lastig zal worden de exploitatie kostendekkend af te sluiten. Dit alles heeft tot gevolg dat de 2^e fase later zal starten. Een verwervingscontract is opgestart. Geraamd is dat de 2^e fase in 2007 kan worden afgerond, zodat in totaal dan eind 2007 een positieve boekwaarde van € 379.604 aanwezig is. Overeenkomstig de begroting voor 2006 wordt in 2006 voornamelijk energie gestoken in de uitgifte van kavels en de planuitvoering. Geschat wordt echter dat dit complex met een positief saldo zal sluiten. Eind 2006 is dit saldo nog negatief € 96.709. Deze positieve eindwaarde is niet geheel zeker. Als de grond voorspoedig uitgegeven kan worden, zou dit haalbaar kunnen zijn. Vraag en aanbod zijn momenteel nog niet op elkaar afgestemd.

c) Complex 9 – Buytenwech Oost

Het stedenbouwkundige plan is zo goed als afgerond. In 2006 wordt begonnen met de civieltechnische werkzaamheden voor het bouwrijp maken voor de locatie van de nieuwe school en het westelijke gedeelte van het plangebied.

De plankosten zijn over de jaren t/m 2005 verdeeld en bedragen in totaal € 175.159. De boekwaarde bedraagt per einde 2005 € 2.354.663. De boekwaarde eind 2006 is nog onbekend. Rekening houdend met de rentelast zal de boekwaarde bedragen:

(€)

2.354.663

117.733 Rente 2006

1.774.604 Kosten in 2006

4.247.000 Totaal (afgerond)

De kosten van het bouwrijp maken zullen in 2006 toenemen, maar zekerheid hieromtrent is nog niet aan te geven.

d) Complex 10 – Beheerscomplexen

Het betreft hier de volgende onderdelen van dit complex:

	(€)
• Grond Nieuwveenseweg	902.256
• Ontwikkeling Gebr. Bodegraven	1.295.725
• Ontwikkeling Dorpscentrum, fase 2	59.083
• Ontwikkeling Dorpscentrum, fase 3	1.388.110
• Ontwikkeling Dorpscentrum, overig	381.380
Subtotaal	<hr/> 4.026.554
Af: voorziening fase 3 Dorpscentrum (zie blz. 312 rek. 2004)	130.000
Totaal eind 2006	<hr/> <hr/> 3.896.554

e) Complex 11 – Meidoornlaan

In 2005 zijn de ruimtelijke procedures afgerond en kunnen de gronden worden overgedragen. Een voorziening is getroffen ter dekking van een exploitatietekort. Deze voorziening is geraamd op € 65.000. Met de verwachte inkomsten van € 160.000 kan de exploitatie eind 2006 afgesloten worden met een exploitatietekort van circa € 60.000. Dit tekort moet uit de Reserve Grondbedrijf gedekt worden. Het eindresultaat is derhalve te verwachten op € 125.000 negatief te dekken door de voorziening.

f) Ontwikkelingen

• Kassen-aankoop (IOP)

Door middel van de uitbreiding van het bedrijventerrein zal een begin worden gemaakt met de herstructurering van de kassen. Met de provincie is hieromtrent overeenstemming bereikt met de voorwaarde dat de positieve resultaten ingezet zullen worden voor de nog uit te voeren projecten dienaangaande. Het project “de Jong” levert volgens raming een positief resultaat op, welk bedrag als geormerkt moet worden aangemerkt. De investering bedraagt voor het project “de Jong” een bedrag van € 1.500.000 inclusief ± € 900.000 kosten, welk bedrag uit de Reserve Grondbedrijf moet worden gefinancierd. Zie voor de berekening van de omvang van de Reserve Grondbedrijf hoofdstuk IV van dit rapport.

- Verdere ontwikkelingen

Hiervoor is een aantal calculaties opgesteld, nl.

Complex 14 School a/d Achterweg (loopt t/m 2012)

Complex 15 School Elleboogvaart (loopt t/m 2009)

Complex 16 Deelgebied Achterweg (o.a. 't Vijvertje) loopt t/m 2010

Complex 12 Deelgebied Achterweg, voormalig postkantoor (loopt t/m 2012)

Zoals in de rekening 2004 (productenverantwoording) op blz. 313 is aangegeven, zal voor die complexen door het Grondbedrijf risicodragend worden deelgenomen.

Wanneer wordt gekeken naar het te investeren vermogen voor deze nieuwe exploitaties, dan is dat zeker fors te noemen.

Daar het proces ingevolge artikel 12 FVW per 1 januari 2007 eindigt, hebben we de boekwaarden in 2 gedeelten gesplitst, nl. in de eerste plaats tot en met 31 december 2006 en in de tweede plaats voor de periode na 2006. Deze splitsing is gemaakt om de benodigde Reserve Grondbedrijf te berekenen per 1 januari 2007 en de benodigde reserve in de toekomst na 1 januari 2007.

Complex	Boekwaarde	Boekwaarde
	Kosten	Kosten
	per 1-1-2007 (€)	eindwaarde (€)
Complex 14: School Achterweg	208.172	2.222.434
Complex 15: School Elleboogvaart	66.800	1.093.109
Complex 12: Deelgebied Achterweg	-	1.238.470
Complex 16: Idem	-	227.805
	<hr/>	<hr/>
	274.972	4.781.818

Verder verwijzen wij naar hoofdstuk IV (Reserve Grondbedrijf) in dit rapport.

III Financiële exploitatie per lopend complex

Complex 2c – 2° uitbreiding bedrijventerrein Nieuwkoop

De boekwaarde per eind 2006 bedraagt € 433.111. Daar nog 6000 m2 verkocht zal worden in 2006, wordt er vanuit gegaan dat dit complex zeker een positief saldo zal opleveren van € 0,8 miljoen. De gehele “winst” dient in de algemene reserve Grondbedrijf te worden gestort.

Complex 6a – bedrijventerrein Woerdense Verlaat

De boekwaarde per eind 2006 zal o.i. € 96.709 negatief bedragen.

Complex 9 – Buytenwech Oost

Eerst in 2006 wordt met het bouwrijp maken etc. een aanvang gemaakt. Omtrent het resultaat is derhalve momenteel nog weinig bekend. Daar dit gebied is aangewezen als “Stedelijk gebied” is het risico sterk verminderd. Hier is o.i. sprake van een gezonde ontwikkeling. De boekwaarde eind 2006 wordt aangehouden op € 4.247.000. Zie voor de berekening hoofdstuk IIc. Na 2006 zal de boekwaarde volgens calculatie nog toenemen met € 9.015.986.

Complex 10 – Beheerscomplex

In hoofdstuk II van dit rapport is reeds aangegeven dat een voorziening is getroffen van € 130.000 voor de 3^e fase van de ontwikkeling van het dorpshart. De totale boekwaarde per eind 2006 is bij onderdeel II van dit rapport berekend op € 3.896.554 voor het totale beheerscomplex.

Complex 11 – Meidoornlaan

Voor dit complex is reeds een voorziening getroffen van € 65.000. Volgens ambtelijke informatie zal om het verwachte exploitatietekort te kunnen dekken deze voorziening verhoogd moeten worden naar € 125.000.

Complex de Jong Kassenaankoop

De verwachte aankoopprijs zal € 600.000 bedragen. Zie voor verdere toelichting bij hoofdstuk II f.

Complexen toekomstige ontwikkelingen

Omtrent de exploitatieresultaten is momenteel weinig bekend. Zie de toelichting onder hoofdstuk II f2 in dit rapport. De boekwaarden bedragen:

	(€)
Eind 2006	4.684.143
Eindwaarden kosten	13.845.986 (eindwaarde kosten t/m 2012)

Dit betekent dat de Reserve Grondbedrijf in de toekomst na 2006 flink zal moeten worden aangepast. Zie in dit verband hoofdstuk IV hierna.

Conclusies:

a. *Financiële exploitatie*

Er is in dit opzicht sprake van een financieel gezond Grondbedrijf. Tijdig zijn enkele voorziening getroffen om nadelige saldi te voorkomen, nl.

	(€)
• Beheerscomplex (nr. 10)	130.000
• Meidoornlaan (complex 11)	60.000
Totaal	<u>190.000</u>

Het bedrijventerrein Woerdense Verlaat laat eind 2006 een negatief saldo zien van € 96.709 en de uitbreiding van het bedrijventerrein een positief saldo van € 0,8 miljoen.

2. *Verhoging Reserve Grondbedrijf*

In de (nabije) toekomst is dit o.i. de grootste zorg voor het Grondbedrijf. Door de toekomstige ontwikkelingen worden de risico's groter en is de noodzaak tot strategisch opereren in meerdere mate aanwezig en zal de Reserve Grondbedrijf absoluut verhoogd moeten worden.

Zie voor dit laatste het volgende hoofdstuk IV en de nota Grondbeleid gemeente Nieuwkoop.

IV Benodigde Reserve Grondbedrijf

Bij de vaststelling van de nota Grondbeleid gemeente Nieuwkoop is ook aangegeven op welke wijze de Reserve Grondbedrijf moet worden berekend. De reserve bestaat uit de volgende onderdelen:

- a. Geïnvesteed vermogen (boekwaarden)
- b. Nog te maken kosten
- c. Sanering glastuinbouw (zie calculatie de Jong)
- d. Strategische aankopen (in 2006) nieuwbouwlocatie.

a en b volgens de "IFLO-norm"

c en d zijn strategische aankopen (zie ook nota grondbeleid).

Berekening Reserve Grondbedrijf

1. Boekwaarden per 31 december 2006:	(€)
Totaal diverse complexen boekwaarde (afgerond)	817
2. De kosten worden gemaakt na de artikel 12-periode	PM
3. Strategische aankopen	
• Glastuinbouw (kassen) Kosten € 900.000 (10%)	90
4. Aankopen strategisch 2006: nieuwbouwlocaties (zie nota grondbeleid)	1.375 (10%)

Benodigde omvang Reserve Grondbedrijf

	(€)
10% (IFLO-norm) van de boekwaarde – Afgerond is dit:	817
Kosten herstructurering kassen	90
Strategische aankopen (nieuwbouw locaties), zie nota grondbeleid	1.375
Voor de herstructurering glastuinbouw is reeds € 600.000 beschikbaar (zie hiervoor)	
(zie onder 1) en is derhalve hier buiten beschouwing gelaten.	
Totaal	2.282

De Reserve Grondbedrijf bedraagt momenteel

	(€)
Oorspronkelijk groot	1.500.000
Bij: Toevoeging positieve saldi	800.000
	Resteert
	2.300.000
Af: Voorzieningen (€ 130.000 + € 60.000)	190.000
Aanwezig is in totaal	2.110

	(€)
Benodigd is een bedrag van	2.282
Aanwezig is	2.110
	(afgerond)
Reserve te verhogen met € 172.000 uit de Algemene Reserve, rekening houdend dat € 600.000 beschikbaar is door middel van herstructurering kassen (de Jong).	172

Geadviseerd wordt dit bedrag uit de AR toe te voegen aan de algemene reserve Grondbedrijf en de AR t.z.t. weer aan te vullen met positieve resultaten van de complexen.

Op deze wijze kan het Grondbedrijf Nieuwkoop zich financieel verder ontwikkelen overeenkomstig de in oktober 2004 door de Gemeenteraad vastgestelde nota Grondbeleid Nieuwkoop.

26 november 2005

Drs. J.L. Woudstra (Woudstra BV te Afferden Lb.)

Bijlage 2

Beoordeling van de reserves en voorzieningen

In deze bijlage beoordeel ik aan de hand van de op 11 november 2004 door de gemeenteraad van Nieuwkoop vastgestelde nota herijking reserves en voorzieningen en de jaarrekening 2004 de aanwezige reserves en voorzieningen naar de stand per 31 december 2004 op hun vrije aanwendbaarheid.

Het gaat om de volgende reserves:

1 Algemene reserve

1.1 Algemene reserve rentevast

Deze reserve heeft een stand van € 1.171.537,-. De rente die hieraan wordt toegerekend wordt tevens weer onttrokken aan de reserve ten gunste van de exploitatie. Feitelijk wordt hiermee de renteklem in stand gehouden. Met de gemeente ben ik van oordeel dat deze algemene reserve (AR) rentevast kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

1.2 Algemene reserve rentedragend

De algemene reserve is bedoeld als algemene buffer voor niet voorzienbare verliezen of risico's. Eveneens kan de algemene reserve als buffer dienen voor risico's die benoemd zijn in de paragraaf weerstandsvermogen. De minimumgrens van de algemene reserve is door de gemeente gesteld op 10% van het begrotingstotaal. Deze minimumgrens komt uit op 10% van circa € 13 miljoen ofwel € 1,3 miljoen. Deze reserve heeft een stand van -/- € 883.064,-. Op de AR rust nog een claim voor het afronden van het 30/60 km-beleid. In de kern Noorden moet dit nog worden afgerond. Het gaat om een restantbedrag van € 50.000,-. Gelet op het karakter hiervan heb ik de gemeente geadviseerd deze middelen in een bestemmingsreserve onder te brengen. Er rust ook nog een claim op van € 125.000,- in verband met de centralisatie van de onderwijshuisvesting en een van € 193.000,- met betrekking tot het ICT-plan 2004 – 2005. Hiervoor zijn in de jaarrekening 2004 aparte bestemmingsreserves ingesteld. Samen met alle andere in deze bijlage genoemde correcties komt de stand na herijking dan uit op € 866.033,-.

2 Bestemmingsreserves

2.1 Reserve middelen beleidsplan

De stand van de reserve bedraagt € 582.528,-. Op de reserve rust nog een (restant)claim van € 275.198,- in verband met de (afroondende) werkzaamheden aan de oevervoorziening van het Meijepad. Deze restantkosten zijn in de jaarrekening 2004 al opgenomen in de

voorziening oevervoorziening Meijepad. Daarnaast is een bedrag van € 20.000,- nodig voor het geluidhinderbeleid in het kader van de nulinventarisatie en een bedrag van € 37.161,- voor de overdracht van het gemeentearchief aan het streekarchief. Hiervoor worden twee aparte bestemmingsreserves ingesteld. Met de gemeente ben ik van oordeel dat het resterende bedrag ad € 525.367,- kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend en dat de reserve middelen beleidsplan kan worden opgeheven.

2.2 Reserve uitbreiding/verbouwing gemeentehuis

Het saldo van deze reserve bedraagt € 67.423,-. Er liggen geen claims meer op deze reserve. Er is dan ook geen reden meer aanwezig om de reserve te handhaven. Ik ben met de gemeente van mening dat het resterende saldo kan worden toegevoegd aan de AR rentedragend.

2.3 Reserve stads- en dorpsvernieuwing

Deze reserve, die is gevoed uit de gelden van de Wet stads- en dorpsvernieuwing, heeft nog een stand van € 173.391,-. Deze reserve wordt aangewend voor revitaliseringprojecten die momenteel in uitvoering zijn zoals de grootschalige vernieuwing van het dorpscentrum en de herontwikkeling van Noorden. Met de gemeente ben ik van oordeel dat deze reserve dus niet vrij aanwendbaar is.

2.4 Reserve ontwikkeling dorpshart

De reserve ontwikkeling dorpshart heeft een omvang van € 533.246,-. Voor de komende jaren is voor de 2^e en 3^e fase nog een bedrag nodig van € 494.000,-. Het restant ad € 39.246,- kan naar mijn oordeel worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.5 Reserve stimuleringsmaatregelen kinderopvang

Op het saldo van € 141.300,- rust geen claim meer. Omdat de gemeente genoeg kindplaatsen heeft gerealiseerd, is er geen sprake (meer) van een terugbetalingsverplichting. Het saldo kan dan ook naar de mening van de gemeente worden overgeheveld naar de AR rentedragend en de reserve stimuleringsmaatregelen kan worden opgeheven. Ik ben het hier mee eens.

2.6 Reserve bijzondere bijstand

2.7 Reserve Wet voorzieningen gehandicapten

De stand van deze reserves bedraagt € 165.828,- en € 468.507,- (WVG). In het kader van de herijking heeft de gemeente besloten deze beide reserves te doen opgaan in een reserve sociale zekerheid. De reserve sociale zekerheid is bedoeld om incidentele tegenvallers in de uitvoering van de sociale wetgeving, zoals de WVG en de WWB, te kunnen opvangen. De gemeente heeft een minimum- en maximumomvang aan deze reserve verbonden. Het minimum dient € 100.000,- te zijn en het maximum is bepaald op € 500.000,-. Omdat de omvang van de beide op te heffen reserves groter is dan het maximum van de nieuwe reserve, kan

naar het oordeel van de gemeente het verschil ad € 134.335,- worden overgeheveld naar de AR rentedragend. Ik kan mij daar in vinden.

2.8 Reserve opvang asielzoekers

Deze reserve, die een omvang heeft van € 94.986,-, is nodig om de eindafrekening van de gemeentelijke bijdrage aan de Stichting Vluchtelingenwerk Aar en Veenstreek over de jaren 2001, 2002 en 2003 van in totaal € 45.309,- te betalen. Het verschil van € 49.677,- kan naar mijn oordeel worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.9 Reserve volkshuisvesting

Deze reserve is gevormd uit de van het Rijnstreekberaad in 2004 ontvangen middelen als gevolg van een teruggave van rijksmiddelen met betrekking tot het Besluit woninggebonden subsidies. Deze gelden blijven gereserveerd voor uitgaven in het kader van de sociale woningbouw. De reserve is dan ook volgens de gemeente niet vrij aanwendbaar. Ik kom tot dezelfde conclusie.

2.10 Reserve eenrichtingsverkeer Dorpsstraat

Deze reserve heeft een omvang van € 44,-. Er is geen reden meer aanwezig om deze reserve in stand te houden. Met de gemeente ben ik van mening dat deze reserve dan ook kan worden opgeheven en het bedrag kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.11 Reserve afkoopsom rente gemeentelijke leningen

De stand van deze reserve is € 107.509,-. Per 31 december 2004 heeft de gemeente echter geen (doorgeschoven) leningen meer uitgezet bij de woningstichting Nieuwkoop. Daarmee vervalt volgens de gemeente de grondslag van deze reserve. Het bedrag kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend. Ik onderschrijf dit.

2.12 Reserve BCF (BTW-compensatiefonds)

De reserve heeft een stand van € 405.080,-. Jaarlijks valt uit deze reserve een bedrag van € 135.027,- vrij ten gunste van de exploitatie om het nadeel van de invoering van het BCF op te heffen. In 2007 valt volgens de gemeente het laatste bedrag vrij en wordt de reserve per ultimo 2007 opgeheven.

2.13 Reserve masterplan

De reserves masterplan, die een omvang heeft van € 685.104,-, was gekoppeld aan de revitalisering van het industriepark Nieuwkoop. De voltooiing daarvan is bijna afgerond. Voor de laatste fase is nog een bedrag nodig van € 70.000,-. Ik ben met de gemeente van oordeel dat het verschil ad € 615.104,- kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.14 Reserve bijdragen kosten vaste activa

Deze reserve is bedoeld ter dekking van kapitaalslasten van investeringen waarvan een bijdrage van derden is ontvangen. Waar vóór 2004 de netto-investering werd geactiveerd, is dat door de komst van het BBV niet meer

toegestaan. De bijdragen worden in een bestemmingsreserve gestort. Uit deze bestemmingsreserve worden de jaarlijkse kapitaalslasten gedekt. Deze reserve is volgens de gemeente dan ook niet vrij aanwendbaar. Ik deel deze conclusie.

2.15 Reserve artikel 12, sanering Voorwetering

2.16 Reserve artikel 12. automatisering

2.17 Reserve artikel 12, kunstwerken

Deze drie reserves, met een omvang van € 19.879,-, € 21.669,- en € 4.040,-, zijn gevormd uit het eind 2004 ontvangen voorschot op een eventuele aanvullende uitkering 2004. Door de late besluitvorming daarover zijn deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2005. Deze middelen zijn daarvoor gereserveerd en zijn, behalve die met betrekking tot de sanering Voorwetering die ik betrokken heb bij de bepaling van het achterstallig onderhoud van de waterwegen, niet vrij aanwendbaar.

2.18 Reserve implementatie BCF

Deze reserve heeft nog een omvang van € 17.956,-. De reserve is nodig om de (verwachte) negatieve effecten van de definitieve vaststelling van de BCF-labeling door de belastingdienst te kunnen opvangen. Met de gemeente ben ik van mening dat de reserve dan ook niet vrij aanwendbaar is.

2.19 Reserve nog te bestemmen saldo

Omdat in de balans van de jaarrekening een aparte post "saldo rekening/resultaat na bestemming" is opgenomen heeft deze reserve geen functie meer en kan deze dus vervallen. Het bedrag van -/- € 666.084,- kan naar mijn mening worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.20 Reserve preventief onderhoud

Omdat het openbaar onderwijs in de gemeente is verzelfstandigd (overgedragen aan de Stichting voor Openbaar Onderwijs in de regio Alphen aan den Rijn) kan deze reserve vervallen. Ik ben met de gemeente van oordeel dat het bedrag van de reserve ad -/- € 2.586,- kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.21 Reserve niet verzekerde schades

In eerste instantie had deze reserve, met een omvang van € 158.782,- alleen betrekking op schoolgebouwen. Thans is deze bedoeld om incidentele tegenvallers als gevolg van schade aan alle gemeentelijke eigendommen, die niet verzekerd zijn, te kunnen dekken. De reserve is naar het oordeel van de gemeente dan ook niet vrij aanwendbaar. Ik ben het hier mee eens.

2.22 Reserve overschrijdingsregeling onderwijs

Door de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs vindt er alleen nog in 2005 een afrekening van de overschrijdingsregeling plaats. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 5.353,-. Met de gemeente kom ik tot de

conclusie dat de reserve hierna kan worden opgeheven en het restantbedrag van € 26.858,- kan worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.23 Reserve afkoopsom onderhoud Woerdense Verlaat

2.24 Reserve Oost herstraten

2.25 Reserve Buytewech herstraten

2.26 Reserve complex industrieterrein

Deze vier reserves zijn ten laste van de afgesloten grondexploitaties gevormd om het eerste onderhoud (herstraten) van de wegen daarin te kunnen bekostigen. Daarna loopt dit onderhoud "gewoon" mee in het wegenbeheerplan. De stand van deze reserves is € 36.302,-, € 61.055,-, € 64.690,- en € 64.907,-. Ik kom met de gemeente tot de conclusie dat deze reserves niet vrij aanwendbaar zijn.

2.27 Reserve algemene werken

2.28 Reserve Buytewech bovenwijken

2.29 Reserve complex 2c/fonds bovenwijkse voorzieningen

Deze drie reserves (€ 220.820,-, € 285.079,- en € 284.516,-) zijn in het leven geroepen om bovenwijkse voorzieningen, zoals een fietstunnel, een rotonde en een (recreatief) parkeerterrein, te bekostigen. Omdat zij hetzelfde doel hebben, adviseer ik de gemeente hier één bestemmingsreserve van te maken. De reserve is volgens de gemeente niet vrij aanwendbaar. Omdat er een aanbestedingsvoordeel is opgetreden bij de fietstunnel, die deels uit deze reserve zou worden betaald, kan een bedrag van € 100.000,- naar mijn oordeel worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

2.30 Reserve winst/verlies grondaankopen

Deze reserve heeft thans een omvang van € 1.499.999,-. In zijn rapport (zie bijlage 1) komt de externe deskundige tot het oordeel dat deze reserve eigenlijk met € 172.000,- zou moeten worden verhoogd tot € 1.671.999,-. Hij acht deze verhoging noodzakelijk om enerzijds de risico's verbonden aan de toekomstige ontwikkelingen te kunnen opvangen en anderzijds acht hij deze verhoging nodig voor het doen van strategische aankopen. Gelet op de verwachte ontwikkelingen tot de gemeentelijke herindeling, het feit dat voor grondexploitaties waar een verlies wordt verwacht voorzieningen zijn getroffen, de overige lopende grondexploitaties ten minste een sluitend perspectief vertonen en er binnen het beheercomplex nog potentiële winstmogelijkheden (op termijn) van minimaal € 1 miljoen aanwezig zijn door de verkoop van thans nog verhuurde woningen, ben ik van oordeel dat deze reserve thans geen bijstelling behoeft. Mocht de gemeente, gelet op de na 2007 nog te maken kosten, van mening zijn dat een verhoging van deze reserve na 2006 gewenst is, dan kan zij het in het meerjarenperspectief begrote positieve resultaat daarvoor inzetten.

2.31 Egalisatiereserve riolering

De reserve, die een omvang heeft van € 628.142,-, dient ter dekking van de kosten van de riolering. Tevens wordt de reserve gebruikt als egalisatiereserve in verband met de kostendekkendheid van de tarieven voor het rioolrecht. Met de gemeente ben ik van oordeel dat deze reserve dan ook niet vrij aanwendbaar is.

2.32 Egalisatiereserve nautisch beheer

De omvang van de reserve bedraagt € 82.697,-. De reserve dient als dekkingsmiddel voor het onderhoud van de vaarwegen en andere lasten in het kader van het recreatieve verkeer in het plassengebied. De reserve wordt gevoed door de opbrengsten uit de afgifte van vaarvergunningen. Hierdoor heeft de reserve een egaliserend karakter. Deze reserve is volgens de gemeente dan ook niet vrij aanwendbaar. Ik kom tot hetzelfde oordeel.

3 Voorzieningen

3.1 Voorziening Meidoornlaan

Deze voorziening, met een stand van € 65.000,-, is gevormd omdat de grondexploitatie van dit complex naar verwachting een verlies oplevert in de orde van grootte van dat bedrag. Er is daarom ook naar mijn oordeel geen sprake van vrije aanwendbaarheid.

3.2 Voorziening wethouderspensionen

De voorziening heeft een omvang van € 313.844,-. Hij is gevormd om in de toekomst aan de pensioenverplichtingen van voormalige wethouders te kunnen voldoen. Een extern bureau heeft een berekening gemaakt van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Dit heeft geleid tot een extra storting in 2004 van € 242.301,-. Hiermee is de voorziening nu op niveau. Er is ook naar mijn mening geen sprake van vrije aanwendbaarheid.

3.3 Voorziening artikel 12 wegen

De voorziening heeft een omvang van € 338.086,-, zijnde het in het artikel 12-rapport 2004 in de berekening van het relevante begrotingstekort 2004 meegenomen bedrag voor het (deels) wegwerken van het achterstallig onderhoud aan de wegen. Met het bedrag van de voorziening heb ik in het onderhavige artikel 12-rapport rekening gehouden bij het bepalen van het achterstallig onderhoud. Er resteert daarnaast geen bedrag meer voor vrije aanwendbaarheid.

3.4 Voorziening milieukosten regulier

Deze voorziening met een stand van € 55.474,- is door de gemeente gevormd omdat in 2005 niet alle voorziene werkzaamheden aan de wegen zijn uitgevoerd. Het restant is nodig voor de doorgeschoven werkzaamheden en is dus ook naar mijn oordeel niet vrij aanwendbaar.

3.5 Voorziening wegen milieu achterstallig

Deze voorziening met een stand van € 85.076,- is door de gemeente gevormd omdat in 2005 niet alle voorziene werkzaamheden met betrekking tot het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan de wegen zijn uitgevoerd. Het restant is nodig voor de doorgeschoven werkzaamheden en is dus ook naar mijn oordeel niet vrij aanwendbaar.

3.6 Voorziening wegenfonds

De voorziening heeft een stand van € 1.191.436,-. Omdat het wegenplan betrekking heeft op de periode 2001 tot en met 2010 en er in dat plan geen rekening is gehouden met de stand van de voorziening per 31 december 2000, heb ik die stand van € 443.378,- betrokken bij de bepaling van het achterstallig onderhoud van de wegen. Het restant is niet vrij aanwendbaar.

3.7 Voorziening bruggen

De omvang van deze voorziening van € 186.350,- is gebaseerd op het door de gemeenteraad vastgestelde beheer- en beleidsplan kunstwerken 2004 – 2008. Er is daarom ook naar mijn mening geen sprake van een vrije aanwendbaarheid.

3.8 Voorziening openbare verlichting

De omvang van deze voorziening van € 15.297,- is gebaseerd op het door de gemeenteraad vastgestelde beheer- en beleidsplan openbare verlichting 2005 – 2009. Er is daarom naar het oordeel van de gemeente geen sprake van een vrije aanwendbaarheid. Ik kom tot een zelfde zienswijze.

3.9 Voorziening waterpartijen

De voorziening heeft een stand van € 653.591,-. Omdat het waterwegenplan betrekking heeft op de periode 2000 tot en met 2009 en er in dat plan geen rekening is gehouden met de stand van de voorziening per 31 december 1999, heb ik die stand van € 283.259,- betrokken bij de bepaling van het achterstallig onderhoud van de wegen. Het restant is niet vrij aanwendbaar.

- 3.10 Voorziening ambtswoning**
- 3.11 Voorziening gemeentelijke werkplaats**
- 3.12 Voorziening zwembad De Wel**
- 3.13 Voorziening gebouw De Zon**
- 3.14 Voorziening verenigingsgebouwen**
- 3.15 Voorziening Baarhuisje**
- 3.16 Voorziening gymlokaal Noorden**
- 3.17 Voorziening gymlokaal Nieuwkoop**
- 3.18 Voorziening sporthal De Steupel**
- 3.19 Voorziening onderwijsgebouwen**
- 3.20 Voorziening gemeentehuis**
- 3.21 Voorziening 't Vijvertje**

Deze twaalf voorzieningen hebben allemaal betrekking op het onderhoud van gemeentelijke gebouwen. In totaal gaat het om een bedrag van € 751.441,-. Ik adviseer de gemeente hier één voorziening gemeentelijke gebouwen van te maken, temeer daar de gemeenteraad vorig jaar het integrale beheerplan gebouwen heeft vastgesteld. De huidige omvang van de voorziening is, samen met de jaarlijkse stortingen, noodzakelijk over een periode van 25 jaar bezien. Met de gemeente ben ik van oordeel dat er dus geen sprake is van een vrije aanwendbaarheid.

3.22 Voorziening vrachtwagenpark

Deze voorziening met een stand van € 14.354,- is nodig om op termijn de schuifpoorten en de hekken te vervangen. Er is volgens de gemeente geen sprake van een vrije aanwendbaarheid. Ik deel dat oordeel.

3.23 Voorziening Wet inburgering nieuwkomers

De nog niet bestede gelden van de uitkering op grond van de Wet inburgering nieuwkomers zijn, samen met een bedrag van € 3.000,- aan gemeentelijke middelen, in deze voorziening gestort. De niet bestede gelden moeten terug naar het ministerie. Het bedrag van € 3.000,- kan naar mijn oordeel worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

3.24 Voorziening Wet inschakeling werkzoekende

De nog niet bestede gelden van de uitkering op grond van de Wet inschakeling werkzoekende zijn, samen met een bedrag van € 8.432,- aan gemeentelijke middelen, in deze voorziening gestort. De niet bestede gelden moeten terug naar het ministerie. Het bedrag van € 8.432,- kan naar mijn oordeel worden overgeheveld naar de AR rentedragend.

3.25 Voorziening Wet inburgering oudkomers

De nog niet bestede gelden van de uitkering op grond van de Wet inburgering oudkomers zijn in deze voorziening gestort. De niet bestede gelden moeten terug naar het ministerie. Met de gemeente ben ik van mening dat er dus geen sprake is van een vrije aanwendbaarheid.

3.26 Voorziening doeluitkering energiebeleid

De nog niet bestede gelden van de doeluitkering energiebeleid ad € 13.665,- zijn in deze voorziening gestort. Het bedrag is nodig voor het

afroonden van de projecten in 2005. Ik ben met de gemeente van oordeel dat er dus geen sprake is van een vrije aanwendbaarheid.

3.27 Voorziening agrarische energieprojecten

De nog niet bestede gelden van de doeluitkering agrarische energieprojecten ad € 13.052,- zijn in deze voorziening gestort. Het bedrag is nodig voor het afronden van de projecten in 2005. Er is dus volgens de gemeente geen sprake van een vrije aanwendbaarheid. Ik kom tot dezelfde conclusie.

3.28 Voorziening onderwijs in allochtonen levende talen

De voorziening is opgebouwd uit rijksgelden. Een eventueel overschot moet terug worden betaald aan het ministerie. Volgens de gemeente is er daarom geen sprake van een vrij aanwendbaar bedrag. Ik ben het hier mee eens.

3.29 Voorziening voor- en vroegschoolse educatie

Ook deze voorziening is opgebouwd uit rijksgelden. Een eventueel overschot moet terug worden betaald aan het ministerie. Er is naar het oordeel van de gemeente daarom geen sprake van een vrij aanwendbaar bedrag. Ik deel deze conclusie.

Bijlage 3

In de saneringsbegroting 2005 – 2009 opgenomen voorstellen

1 Vermindering van het aantal fte's

Uit de begrotingsscan Nieuwkoop 2003 bleek dat de personeelsformatie in Nieuwkoop groter is dan in de vergelijkingsgroepen. De saneringscommissie heeft de formatie van alle afdelingen kritisch doorgelopen. Door voor sommige taken een lager ambitieniveau te accepteren, komt de commissie tot het oordeel dat een harde, gefaseerde, bezuiniging mogelijk is van 4,25 fte's op een totaal van 81,61 fte's. Hiermee komt de personeelsformatie net onder het gemiddelde (van 2003) van de vergelijkingsgemeenten.

Deze vermindering van het aantal fte's levert de volgende bezuiniging op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
88.238	124.253	157.643	157.643	157.643

Naar mijn oordeel is hier sprake van een reële bezuiniging.

2 Vermindering van het aantal fte's taakstelling B&W

Het college van B&W heeft een taakstelling op zich genomen om in de jaren 2006 e.v. de formatie verder te verminderen. Het college acht dit mogelijk gelet op de te verwachte personeelsuitstroom (van ouderen), een herverdeling van werkzaamheden dan wel het bij het ontstaan van vacatures op onderdelen niet invullen van de vrijgekomen formatieruimte. Verder wordt nagedacht over (en gewerkt aan) samenwerking met andere instanties waardoor kosten voor formatie kunnen worden gedeeld.

Deze taakstelling moet de volgende (extra) bezuiniging opleveren (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
0	50.000	100.000	150.000	150.000

Of deze taakstelling ook daadwerkelijk in 2006 gerealiseerd kan worden is nog de vraag. Indien dat niet het geval is, dienen aanvullende maatregelen genomen te worden.

3 Personeelskosten

De saneringscommissie heeft, naast de mogelijkheden voor reductie van de personeelsformatie, ook gekeken naar de

mogelijkheden structureel te bezuinigen op de (overige) personeelskosten. Op basis van deze analyse van de overige personeelskosten komt de commissie tot het oordeel dat op de onderdelen niet vervangen van zwangerschaps- en ouderschapsverlof, werving en selectie en kinderopvang het mogelijk is een structurele bezuiniging te realiseren.

Deze bezuiniging komt uit op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
75.300	75.300	75.300	75.300	75.300

De voorgestelde bezuinigingen lijken mij reëel.

4 ICT vaste verbindingen buitenlocaties

Door het aanpassen van de uitgangspunten voor de ICT verbinding van de buitenlocaties (slechts 1 werkplek met volledige functionaliteit en bekabeling per locatie in plaats van 3 à 4 werkplekken) komt de saneringscommissie tot het oordeel dat een incidentele besparing van € 26.305,- mogelijk is. Daarnaast leidt het aanpassen van de uitgangspunten (optimale beveiliging) tot een extra structurele last van € 3.700,-.

Per saldo leidt dit tot de volgende besparing (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
26.305	-3.700	-3.700	-3.700	-3.700

Ik acht dit een reële zaak.

5 Renteverlaging reserves en voorzieningen

De saneringscommissie is van oordeel dat het percentage dat gehanteerd wordt voor de berekening van de bespaarde rente op de reserves en voorzieningen en voor de kapitaallasten verlaagd kan worden naar 2,5.

Dit leidt tot de volgende bezuiniging (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
12.698	27.551	23.838	25.989	29.099

Ik acht dit geen reële bezuiniging, zeker niet voor de jaren na 2005. Bij de berekening van het relevante (meerjaren) tekort in paragraaf 6.3 heb ik voor het jaar 2005 overigens al rekening gehouden met een verlaging van het rentepercentage naar 3,5.

6 Onderzoek meer gebruik/ondernemersprestatie

Ten einde te onderzoeken of bij het pand van De Steupel nog sprake kan zijn van het terugvorderen van de BTW heeft de saneringscommissie voorgesteld het advies van een externe deskundige in te winnen. Vooralsnog is de besparing als pro memorie opgenomen.

Omdat uit het door de externe deskundige gegeven advies blijkt dat het om een zeer complexe materie gaat en het nog maar de vraag is of het om een per saldo substantiële besparing gaat, is besloten de besluitvorming hierover uit te stellen en aan de nieuwe gemeente over te laten.

7 Wethouders fte's: 1,5 ipv 2,25

De saneringscommissie acht het mogelijk na de volgende verkiezingen (vanaf april 2006) het aantal wethouders terug te brengen van drie (2,25 fte) naar 2 (1,5 fte).

Deze bezuiniging komt uit op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
0	42.750	57.000	57.000	57.000

Nu de verkiezingen niet in april, maar in november 2006 plaatsvinden, is de bezuiniging voor het jaar 2006 niet meer reëel. Ik heb dit bedrag dan ook gecorrigeerd bij de berekening van het relevante tekort.

8 De Venen

Omdat er voor een bedrag van € 10.745,- in de begroting van De Venen geen directe bestemming is opgenomen, is de saneringscommissie van oordeel dat deze bijdrage kan vervallen. Gelet ook op het belang voor Nieuwkoop dient de bijdrage aan de klankbordgroep van € 600,- te worden gehandhaafd.

Deze (reële) bezuiniging levert de volgende besparing op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
10.745	10.745	10.745	10.745	10.745

9 Openbare verlichting, verlagen kwaliteitsniveau

De saneringscommissie heeft onderzocht of er mogelijkheden zijn tot besparingen op het terrein van de openbare verlichting. Zij ziet mogelijkheden voor verlaging van de energie- en contractkosten en het groot onderhoud. In totaal globaal € 30.000,- op een totaalbedrag van ruim € 250.000,-. Op basis van het in 2004

vastgestelde beheerplan voor de verlichting komt deze (reële) structurele besparing met ingang van 2005 uit op uiteindelijk € 39.759,-.

10 Onderhoud groen, verlagen ambitieniveau

Door het verlagen van het ambitieniveau bij het onderhoud van het groen acht de saneringscommissie met ingang van 2005 een structurele besparing mogelijk van € 15.000,- op een totaalbedrag van circa € 800.000,-. Of er daarnaast nog besparingen mogelijk zijn door bijvoorbeeld het uitbesteden is, gelet op de komende herindeling, niet nader onderzocht.

De structurele besparing van € 15.000,- acht ik reëel.

11 Grafrechten kostendekkend

De (besluitvorming over de) aanleg van een nieuwe begraafplaats is tot na 2006 uitgesteld. De saneringscommissie komt dan ook, gegeven het feit dat er voor de herinrichting van de huidige begraafplaats sprake is van kostendekkende tarieven, tot de conclusie dat de discussie over de integrale kostendekkendheid pas gaat spelen bij de aanleg van de nieuwe begraafplaats. Vooralsnog wordt hiervoor een hogere opbrengst ingeboekt van (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
0	0	0	13.200	13.200

Een dergelijke hogere opbrengst kan naar mijn oordeel alleen dan worden gerealiseerd als de aanleg budgettair neutraal kan geschieden. Of dat zo zal zijn, zal moeten blijken. Indien dat niet het geval is dienen aanvullende maatregelen genomen te worden.

12 Zwembad De Wel

Door het treffen van een betere klimaatbeheersing, een beperking in de openstelling en een intensivering van bestaande activiteiten acht de saneringscommissie het mogelijk (per saldo) besparingen aan te brengen in de exploitatie van het zwembad.

Deze besparingen komen uit op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
22.500	22.500	22.500	22.500	22.500

Ik acht deze besparingen reëel.

13 Stimuleringsmaatregel kinderopvang

Door de invoering van de Wet basisvoorzieningen kinderopvang valt volgens de saneringscommissie een structureel bedrag aan gemeentelijke bijdrage vrij.

Deze reële vrijval bedraagt (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
32.229	32.229	32.229	32.229	32.229

14 Peuterspeelzalen

De saneringscommissie acht het mogelijk de ouderbijdrage met € 4,- per maand te verhogen. De daarmee gepaard gaande hogere reële opbrengst komt uit op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
8.400	8.400	8.400	8.400	8.400

15 Markt

De saneringscommissie is van oordeel dat ook de marktgeden kostendekkend dienen te zijn. Thans is er een tekort op de exploitatie van circa € 4.000,-, dit komt overeen met een tariefverhoging van € 2,20 ofwel ruim 30%. Invoering van dit hogere tarief vindt plaats na de realisering van de 3^e fase van het dorpscentrum. De hogere structurele opbrengst vanaf 2006 kan, gelet op de tarieven van de omliggende gemeenten, als reëel worden beschouwd.

16 Vervroegde aflossing geldlening

Door een vervroegde aflossing van een geldlening is naar het oordeel van de saneringscommissie een besparing mogelijk van € 89.430,-. Hier staat een boetebedrag van € 17.000,- tegenover dat al in de rekening 2004 is verwerkt.

Het reële voordeel komt uit op (bedragen in €):

2005	2006	2007	2008	2009
44.975	30.220	14.235	0	0

17 Hogere grondprijs Woerdense Verlaat

Door een extra uitbreiding van het industrieterrein Woerdense Verlaat is naar de mening van de saneringscommissie door een hogere m2-prijs een extra opbrengst te realiseren in 2007.

Deze hogere opbrengst is geraamd op € 425.000,-.

Of deze ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt is de vraag. Indien dat niet het geval is dienen aanvullende maatregelen genomen te worden.

18 Herijking reserves en voorzieningen

Bij de vaststelling van de nota herijking reserves en voorzieningen op 11 november 2004 heeft de gemeenteraad een eenmalige onttrekking aan de algemene reserve gepleegd van € 986.614,- ter gedeeltelijke dekking van het begrotingstekort 2005. Het structurele effect van die nota herijking bedroeg met ingang van 2005 € 25.164,- nadelig.

Zoals uit dit rapport (paragraaf 4.2) en bijlage 2 blijkt, komt de algemene reserve na herijking door mij, rekening houdend met al in de jaarrekening opgenomen onttrekkingen aan de algemene reserve, uit op € 886.053,-. Dit bedrag heb ik, gecorrigeerd voor het minimaal aan de gemeente te laten bedrag, ingebracht ter verlaging van de relevante (meerjarige) tekorten. De door de gemeente gepleegde eenmalige onttrekking dient dan ook gecorrigeerd te worden (zie ook paragraaf 6.3 van dit rapport).

